

Всеукраїнська загально-політична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА СВІТЛЯЩА

<http://svitlytsia.crimea.ua>

№ 43 (1824)

П'ятниця, 24 жовтня 2014 р.

Видався з 31 грудня 1992 р.

Ціна договірна

ШЕВЧЕНКО ЄДНАЄ УКРАЇНУ!

ВІЙНА ВІЙНОЮ, А ШЕВЧЕНКОВСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ НА ЛУГАНЩИНІ — ЗА РОЗПОРЯДКОМ

Передисторія цього незапланованого мого відрядження на схід така: колишній луганський просвітянин, журналіст за фахом, який нині проживає у Львові, запитав мене — чи хочу я побувати в зоні АТО. «А хто ж із українських журналістів від цього відмовився б?» — здивовано знияв плечима я. — Ось тільки вартість поїздки надто відчутна для журналістської кишені...». Тоді колега запевнив мене, що зробить усе можливе, щоб зменшити цю вартість. Через кілька днів дзвінок: «На схід їде автобус з Луцька. До Луцька треба іхати за свій кошт. А там — разом з Волинським народним хором — до самой Луганщини».

Виявилося, що супутником моїм буде Іван Захарченко, просвітянин з Луганщини, який свого часу дивом вирвався з полону сепаратистів і тепер проживає на Волині. Ми зустрілися з Іваном Миколайовичем у його приміському селі, а пізніше ввечері були в самому Луцьку. Наступного ранку ми вже іхали разом з артистами Волинського народного хору на схід. У Харків приїхали пізно ввечері, а наступного ранку виїхали в село Свистунівку Сватівського району на Луганщині.

ЄДИННИЙ ПАМ'ЯТНИК КОБЗАРЕВІ У СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ

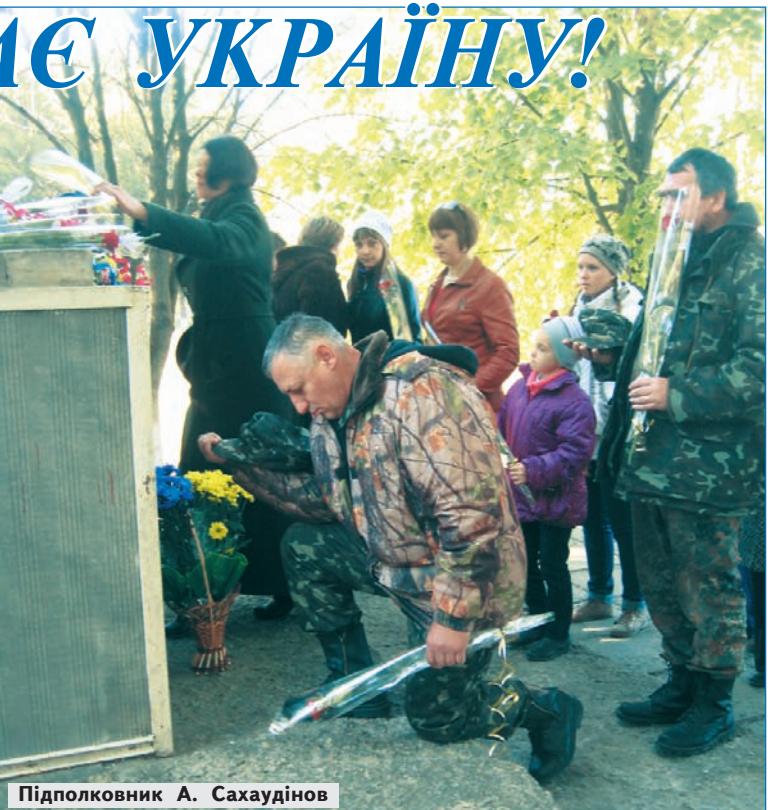
Досі для пересічного українця вислів «Свистунівський фестиваль поезії Тараса Шевченка» мало що говорив. Однак бурені події цього року об'єктивно роблять це культурницьке свято вагомішим. Надто вже символічно є патріотична активність українців на півночі Луганщини, поряд з територією, де українську армію так довго обстрілювали з усіх видів стрілецької зброї, ще й підкріплювали свої військові аргументи «Градами». Ситуація унікальна, тому й можна говорити про певну символічність подій.

Свистунівка — єдине село на Луганщині, де є пам'ятник Тарасові Шевченку. Тому цей острівець українства не може не притягувати.

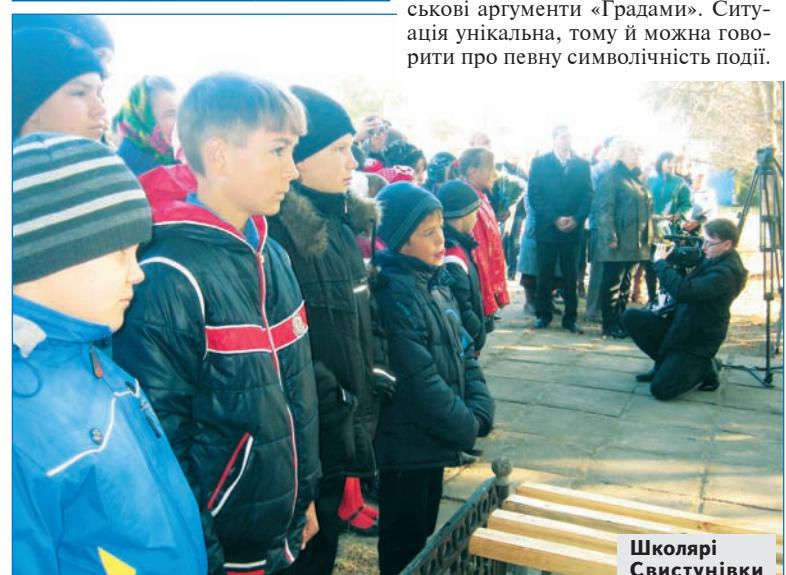
Погода була чудовою — пік золотої осені, тож поля, ліси і переліски убралися в золоті барви. Настір'їв був відповідний. А ще ж у дорозі ми, затамувши подих, слухали цікаву розповідь про Сватівщину місцевого просвітяніна Євгена Дзюби, який був і координатором, і головним нашим гідом. Тому і іхалося веселіше. Коли приїхали у Свистунівку і підійшли до пам'ятника Тарасові Шевченку, то побачили там чималенький гурт вчителів і дітей. Мене, львів'янину, це не могло не схвилювати: ось він, шматочок українського світу в ще не скорений Путіним Луганщині! І схоже, що цю частинку українського світу Росії непросто буде проковтнути... Хоча отруювати життя місцевому люду вона зможе ще довго.

КОЛИ СПЕЦНАЗІВЕЦЬ ЧИТАЄ ТВОРИ КОБЗАРЯ, ЦЕ ЗВОРУШУЄ

Вже й так строки проведення фестивалю неодноразово переносили-

Підполковник А. Сахаудінов

Школярі Свистунівки

Іван Захарченко

ся саме через війну — святівчани чекали визволення Луганська. На жаль, не сталося... Зате тепер були гости з різних куточків України, навіть з Польщі. 6-й Свистунівський фестиваль провели лише 11 жовтня, приурочивши до дня Покрови Пресвятої Богородиці — покровительки українського козацтва та Збройних Сил України. Спочат-

ку відбулося покладання квітів біля пам'ятника Кобзареві у Свистунівці. Підступив клубок до горла, коли підполковник спецназу Анатолій Сахаудінов, кладучи квіти Кобзареві, став на одне колено. А потім ще й читав гарною українською твори Шевченка. В цей час луганчанин Захарченко стояв і, заплюшивши очі, слухав, ніби молився. Про що думав колишній в'язень Лугандону? Про майбутнє України? Про рідну домівку, яку, ризикуючи життям і свободою, нині стереже тільки його дружина — також український філолог? Важко сказати. Але постать Івана Миколайовича тієї міті була красномовною... Потім були інші виступи: і дорослі, і діти гарно промовляли.

(Продовження на 8-й стор.)

СЛОВО —
НЕ ГОРОБЕЦЬ...

ПРИДВОРНІ «БОЖЕВІЛЬНІ» АКСЬОНОВА

Дніми були опубліковані дані «Рейтингу міжетнічної напруженості в регіонах Росії «Грома гніву». Весна-осінь 2014 року», складеного Центром вивчення національних конфліктів і федеральної експертної мережі «Клуб Регіонів».

Згідно з результатами моніторингу, «Республіка Крим» — регіон з високим ступенем міжнаціональної напруженості. «Етнічне протистояння починає набувати системного характеру. Висока загроза виходу ситуації з-під контролю», — дійшли висновку експерти.

Проте результати дослідження, текст якого просто кричить про лояльність до Кремля, обурив голову анексованого Криму Сергія Акс-

сьонова (на фото), тому що текст говорить про «масовість конфліктних дій», а «влада» стверджує зворотне.

«Це — просто товариши, яким поставив хтось завдання опублікувати подібне дослідження, розповісти про те, що у нас конфліктна ситуація на високому рівні. Це — абсолютна маячна божевільного», — вибухнув Аксьонов 17 жовтня в ефірі телеканалу АТР.

Він наголосив, що дослідження є «замовленням західних спецслужб», а експертів, які працювали над рейтингом, назвав «грантодіями» і «божевільними людьми».

Мені стало цікаво: хто все-таки ці експерти, які за відсуттям Аксьонова навіть не були в Криму ніколи? Сайт рейтнгу дав відповідь.

1. Олександр Форманчук,

голова Кримського експертного клубу, заступник голови Громадської палати «Республіки Крим»;

2. Вадим Петров, кандидат історичних наук, член експертно-аналітичної ради при Раді

міністрів «Республіки Крим»;

3. Віктор Афанасьев, кандидат політичних наук, доцент кафедри соціально-гуманітарних наук та іноземних мов Національної академії природоохоронного і

курортного будівництва;

4. Віктор Харабуга, кандидат історичних наук, член Експертного клубу при голові «Республіки Крим»;

5. Іван Абажер, член Громадської палати «Республіки Крим», голова Кримського республіканського товариства болгар імені Паїсія Хілендарського;

6. Наталія Кисельова, кандидат політичних наук, член експертно-аналітичної ради при Раді міністрів «Республіки Крим», член Громадської палати «Республіки Крим»;

7. Микола Кузьмін, кандидат філософських наук, член експертно-аналітичної ради при Раді міністрів «Республіки Крим», Кримського експертного клубу.

Вперше не можу не погодитися з частиною оцінок 4

Аксьонова, адже майже всі ці діячі неодноразово були викриті у всіляких національних, релігійних фобіях, і, власне, кримська частина

останнього «дослідження» ще раз підтверджує це.

Хоча підсумкові висновки рейтнгу, враховуючи системні репресії проти кримських татар і взагалі незгодних, дуже співзвучні з моїми особистими відчуттями.

Анатолій БЕКЕТОВ, кримський журналіст і політичний оглядач («Крим.Реалії»)

«ПОКРАЩЕННЯ» ПО-КРИМСЬКИ — читайте стор. 3

**КРИМСЬКА
СВІТЛИЦЯ**

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка,
трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети «Кримська світлиця» нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства «Просвіта» «БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ»

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована
Міністерством юстиції
України
Реєстраційне свідоцтво
КВ № 12042-913ПР
від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди по-
діляє думки авторів публі-
кацій, відповідальність за
достовірність фактів не-
суть автори.

Рукописи не рецензують-
ся і не повертаються. Ли-
стування з читачами - на
сторінках газети.

Матеріали для друку
приймаються в електрон-
ному вигляді. Редакція
залишає за собою право
скорочувати публі-
кації і редактувати мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора -
(067) 650-14-22
(050) 957-84-40

АДРЕСА РЕДАКЦІЙ:
95006, м. Сімферополь,
бул. Гагаріна, 5,
2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua
Віддруковано в ТОВ
«МЕГА-Поліграф»,
м. Київ, вул. Марко
Вовчок, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
e-mail: office@mega-
poligraf.kiev.ua
Тираж — 5000

ВИДАВЕЦЬ -
ДП «Національне
газетно-журнальне
видавництво»

03040, м. Київ,
вул. Васильківська, 1,
тел./факс
(044) 498-23-65
Р/р 3712800300584
в УДКСУ у м. Київ
МФО 820019
код ЄДРПОУ 16482679
E-mail:
vidavniictvo@gmail.com

Розповсюдження,
передплатна, реклама:
тел. +38(044) 498-23-64;
+38 (050)310-56-63

ПЕТРО ПОРОШЕНКО: ДЕПУТАТСЬКА НЕДОТОРКАННІСТЬ СЕБЕ ВИЧЕРПАЛА

Президент Петро Порошенко вважає, що необхідність депутатської недоторканності себе вичерпала, і виборцям треба дати механізм відкликання депутатів як місцевого рівня, так і Верховної Ради. Про це Глава держави заявив журналістам під час перебування у Дніпропетровську, передає кореспондент «Укрінформу».

«Це має бути не проект закону, а проект змін до Конституції. По-друге, це розповсюджується на мажоритарних кандидатів. Я думаю, що виборці мають право на відклик свого депутата. Це кореспондується і зі зняттям депутатської недоторканності. Я як президент, який готовий захищати демократію, — ніколи не дозволю, щоб адмінресурс був використаний у політичних цілях. Необхідність депутатської недоторканності практично на сьогодні вже себе вичерпала. І якщо раніше механізми відкликання депутатів також як технологія могли бути використані, як механізм політичного тиску, то зараз нам треба опрацювати цю позицію і надати право виборцю відкликати депутатів», — зазначив Порошенко.

Він висловив переконання, що починати у даному разі слід з місцевих депутатів, бо «вони найближче до виборців». У цьому добру послугу зробить децентралізація. «Тоді громада зможе і

бути визначати, куди використовувати кошти, як її жити, якою мовою розмовляти, під які пам'ятники клати квіти, як і що сконцентрувати, щоб людина мала дуже коротку відстань до влади. Але якщо ця влада працює погано, треба мати механізм на її відкликання», — сказав Глава держави.

* * *

Президент України Петро Порошенко повідомив, що дав завдання своїй політичній силі підготувати проект коаліційної угоди. Про це Глава держави заявив в інтерв'ю українським телеканалам, показаному в суботу ввечері.

«Я вже дав завдання своїй політичній силі підготувати проект коаліційної угоди, де будуть зазначені чіткі принципи і критерії», — сказав П. Порошенко. Президент підкреслив, що вибори до Верховної Ради 26 жовтня мають відбутися чесно і прозоро. «Якщо комусь здається, що, як за минулих часів, коаліція створюється лише для дерибану посад, — це не до мене, і так не буде. Якщо ми створюємо зараз повторення ситуації так званого коаліційного уряду, де ми будемо мати тільки партійні квоти, але будуть відсутні партійні зобов'язання — так не буде», — підкреслив П. Порошенко. «Якщо ми сформуємо коаліцію політичних сил, що базуються на європейській інтеграції, Стратегії реформ —

2020», швидкому й ефективному впровадженні судової реформи, боротьбі з корупцією, запровадженні сприятливого інвестиційного клімату, — тих речей, без яких Україна не виживе, — ласкаво просимо спільно формувати команду», — сказав Президент.

* * *

Голова Верховної Ради Олександр Турчинов переконаний, що наразі є шанс забезпечити голосування бійців АТО на виборах народних депутатів. Про це він сказав в інтерв'ю телеканалу «1+1».

«Влада разом з керівництвом військових відомств може знайти формат, як це зробити. Треба просто виявити бажання. Величезна кількість військових захищає Україну за межами військових частин, і це питання треба врегулювати законодавчо», — сказав О. Турчинов.

Спікер також заперечив, що аргументи «Батьківщини» (через позицію чиїх депутатів, зокрема, було провалено ухвалення відповідного законопроекту) щодо можливих маніпуляцій та використання адмінресурсу для забезпечення голосування бійців АТО є адекватними.

«Ті аргументи зовсім непереконливі. Бо на фронті — ті люди, якими маніпулювати практично неможливо. Тому це принципів і брехливий аргумент», — зазначив О. Турчинов.

«БАТЬКІВЩИНА» ОГОЛОСИЛА ВІЙНУ ЗАХИСНИКАМ БАТЬКІВЩИНИ? — читайте стор. 4

повній відповідності з Конституцією, міжнародним правом отримали належне за ті злочини, які вчинили проти українського народу», — наголосив П. Порошенко.

Як повідомлялося, закон «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо невідворотності покарання за окремі злочини проти основ національної безпеки, громадської безпеки та корупційні злочини» забезпечує принцип невідворотності покарання у випадках, коли підозрюваний або обвинувачений, перевірючи поза межами України, переходив від органів слідства та суду, ухиляючись від кримінальної відповідальності; підвищує ефективність розслідування окремих злочинів проти основ національної безпеки України та громадської безпеки, а також забезпечить конфіскацію майна за їхнє вчинення.

«Фільми були заборонені для кіно- і телепоказу, публічного комерційного відео і домашнього відео на території України», — йдеться в посиланні. Ці фільми розглядалися на підставі подання Національної ради з питань телебачення та радіомовлення і звернення телеканалів про їхню заборону.

«Зважаючи на громадську думку, на вимогу самих вій-

ськових, які беруть участь в АТО, і загалом суспільства, ми вирішили, що некоректно зараз буде демонструвати на українських телеканалах ті російські фільми, в яких є відверта пропаганда, на кшталт звеличення силових структур Росії та самої Росії», — сказав голова Держкіно Пилип Ілленко.

Як повідомляв УНІАН, раніше «Держкіно» заборонило 13 російських фільмів, серед яких значились такі картини пропагандистського спрямування, як «Матч» та «Август. Восьмого».

2015 року, право на пільговий безкоштовний проїзд у місцевих маршрутках мають виключно мешканці Криму за наявності кримської прописки, на підтвердження чого необхідно надавати ксерокопію паспорта — поки що неважливо, українського чи російського.

Тим часом користувачі соціальних мереж зазначають, що після нового року кримчанам доведеться відвідати від безкоштовного проїзду, оскільки у Росії подібні пільги дуже давно монетизували, а в окремих регіонах пропонують пільгові проїзди квитки для різних категорій громадян. Також у Росії пільги вже давно надаються лише за місцем прописки: «Уявіть собі, наприклад, що ви — інвалід-пенсіонер із сибірського села. Приїхали до Москви — платитимете за все, як здоровий і молодий. А московські пенсіонери поруч з вами ні за що не платитимуть», — оповідають користувачі соцмереж.

А українських в Криму — ще й викидатимуть з маршруток...

<http://crimeanua.wix.com/main>

У РАДУ ПРОХОДЯТЬ 6-7 ПАРТІЙ

За результатами соціологічних опитувань, проведених протягом жовтня поточного року, до нового складу парламенту прогнозується проходження 6-7 партій.

За результатами опитування Українського фонду «Громадська думка», до нового складу парламенту увійдуть, як мінімум, 7 партій. Серед лідерів — «Блок Петра Порошенка», «Радикальна партія Олега Ляшка», «Народний фронт».

Про це на прес-конференції в «Укрінформі» розповів президент Українського фонду «Громадська думка» Володимир Подгорнов, повідомляє кореспондент агентства.

«За результатами опитування, серед тих, хто сказав, що приде на виборчі дільниці 26 жовтня, найбільшу підтримку отримує партія «Блок Петра Порошенка» (28,1% опитаних), «Радикальна партія Олега Ляшка» (13,8%), «Народний фронт» (8,2%).

Водночас ВО «Батьківщина» — на четвертому місці і отримує майже (7,3%), а політична партія «Громадянська позиція» Анатолія Гриценка отримує (6,4%), відносно нова партія «Об'єднання самопоміч» також може претендувати на проході у парламент, бо її підтримують 5,5%. П'ятийдістоковий бар'єр долає також і ВО «Свобода» (5,2%). Таким чином, до нового парламенту проходять, за даними результатами, як мінімум, 7 партій», — сказав В. Подгорнов.

Він також додав, що «Опозиційний блок» — на 8 місці і набрав 4,9% підтримки серед опитаних. Як зазначив президент Українського фонду «Громадська думка», згідно з результатами опитування, 26 жовтня мають намір прийти на виборчі дільниці майже 65% опитаних.

Натомість директор Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, член-кореспондент НАПН України Микола Слюсаревський зазначає, що до наступного парламенту упевнено проходять шість партій (блоків).

«Якби вибори відбувалися на момент опитування, п'ятидістоковий бар'єр могли б упевнено подолати шість партій: «Блок Петра Порошенка» (23,2% активного електорату, що вже визначився з вибором), «Народний фронт» (14,9%), «Радикальна партія Олега Ляшка» (10,3%), «Опозиційний блок» (8,8%), «Самопоміч» (8,5%), ВО «Батьківщина» (8,1%)», — сказав М. Слюсаревський.

Він додав, що балансують на межі проходіного бар'єра ВО «Свобода» і Компартія України, також, за словами експерта, ще не втратили шансів «Громадянська позиція» Гриценка та «Сильна Україна» Тігіпка.

УКРАЇНА ПЕРЕЙДЕ НА ЗИМОВИЙ ЧАС У ДЕНЬ ВИBORІВ 26 ЖОВТНЯ

У день позачергових виборів до парламенту, які відбудуться у неділю, 26 жовтня, Україна о 4 ранку переходить на зимовий час.

Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 509 від 13 травня 1996 року «Про порядок числення часу на території України» українці переведуть стрілки годинників на годину назад.

Нагадаємо, що 26 жовтня о 8 годині ранку відкриються виборчі дільниці у всіх регіонах України, окрім Криму та деяких районів Донецької і Луганської областей.

В ОКУПОВАНОМУ КРИМУ ПІДНЯЛИ ТАРИФИ НА КОМУНАЛЬНІ ПОСЛУГИ

В анексованому Криму зросли тарифи на комунальні послуги: електроенергію і водопостачання.

«Від 1 жовтня тарифи на воду подорожчали на 10%. Нові тарифи затверджені до 31 грудня 2014 року, після цього не виключено, що ціни знову зміниться», — повідомили на підприємстві «Вода Криму», пише «Новий регіон».

Ціни на електроенергію піднялися на 15%, до кінця року очікується зростання тарифів ще на 15%, зазначили представники «влади» у «Держкомітеті Криму з цін і тарифів».

За даними Федеральної служби з тарифів, у Криму та Севастополі тарифи на електроенергію складають

РОСІЯ ХОЧЕ РОЗМІСТИТИ В КРИМУ ЯДЕРНУ ЗБРОЮ?

Члени Конгресу США звинуватили російську владу у бажанні розмістити в анексованому Криму носії тактичної ядерної зброї, зокрема, стратегічні бомбардувальники Ту-22М3 і оперативно-тактичні ракетні комплекси «Іскандер-М». Про такі плани Кремля конгресмени повідомили в листі Президенту США Бараку Обамі, пише Коммерсант.ru.

«Розміщення ядерної зброї на суворній території іншої держави без її згоди є підступним і цинічним рішенням. Це дасть змогу Росії впритул наблизитися до баз НАТО, отримавши військову перевагу в регіоні», — йдеться в листі.

«Незаконні дії» російського керівництва, за твердженням членів Конгресу, є «кричущим порушенням» угоди між РФ і НАТО, що підписано в 1997 році і дозволяє російським військовим представникам перебувати на базах і об'єктах альянсу. Законодавці вимагають від Президента США вже найближчим часом поінформувати Конгрес про можливі кроки у відповідь, які можуть зробити у Вашингтоні.

Першим із них, як вважають члени нижньої палати, могло б стати рішення про повне припинення усіх контактів між членами військо-

вого альянсу і Москвою, а також виведення російського військового персоналу «з баз і об'єктів НАТО». Вони також запропонували заборонити Росії проведення інспекційних польотів у рамках договору про «відкрите небо» (дає можливість його учасникам здійснювати облети території один одного з метою дотримання діючих договорів у сфері контролю над озброєннями).

Американські законодавці стверджують, що ще на початку серпня російська влада прийняла рішення про передання в Крим бомбардувальників Ту-22М3 і комплексів «Іскандер-М», здатних у перспективі завдавати ударів високоточними крилатими ракетами Р-500, у тому числі з ядерними боєголовками.

Останнє, за словами члена комітету у справах збройних сил Сенату США Джеймса

Інофе, є прямим порушенням Договору про ліквідацію ракет середньої і малої дальності, підписаної СРСР в 1987 році. Дальність польоту цієї ракет становить 2600 км, тоді як утода забороняє робити і випробовувати зброю наземного базування з радіусом дії від 500 км до 5500 км.

За словами джерела «Ъ» в Генштабі, рішення про розміщення морського ракетоносного авіаполку з бомбардувальниками Ту-22М3, що перебувають на озброєнні, в Гвардійському вже прийняте, проте остаточно процес буде завершений тільки в 2016 році (до цього моменту має бути проведена глибока модернізація наземної інфраструктури авіабази).

Коментуючи плани про розміщення «Іскандерів» у Криму співрозмовник видання не став, проте раніше міністр оборони РФ Сергій Шойгу заявляв, що подібні комплекси можуть бути розміщені на території Росії в абсолютні будь-якому місці: «Куди хочемо, туди і ставимо!».

У НАТО заявили, що розширення військової присутності РФ у Криму приведе до «підвищення напруженності в Європі», проте на планах російських військових це ніяк не позначилося.

КРИМ ПЕРЕТВОРЮЮТЬ НА ВІЙСЬКОВУ БАЗУ

Кремль хоче перетворити Крим на потужну військову базу і активно перекидає збройні сили на територію півострова. При цьому робиться все можливе, щоб з Криму вийшло все нелояльне до окупантів влади населення, оськільки для обслуговування військових об'єктів вистачає і одного мільйона місцевих жителів. Про це в ефірі телеканалу БТБ заявив головний редактор сайту Black Sea News Андрій Клименко.

«Наступний процес — це процес мілітаризації Криму. Якщо раніше угромовання збройних сил Російської Федерації нарахувало 14-16 тис. чоловік, то нині, за різними оцінками, воно нараховує вже 40 тис. чоловік. Туди переїзжаються авіаційні полки, полки берегової оборони, ракетні частини, ракетно-космічні війська. Йде масивний процес мілітаризації Криму, перетворення

його на найпотужнішу, дуже різнопрофільну військову базу Росії у центрі Чорноморського регіону. Всі розмови про розвиток туризму, про гральні зони, які так і не відбулися, це була лише димова завіса», — підкреслив А. Клименко.

Він додав, що місцеве населення при цьому витісняється з півострова. У тому числі в інші регіони РФ, де відчувається брак людських ресурсів.

«Для військової бази в Криму не треба 2,5 млн. населення. Для військової бази досить мільйона. І тому здійснення, чи то кримські татари, чи то нелояльні до цього режиму люди, вони витісняються у ті регіони Російської Федерації, де є дефіцит просто людського потенціалу. Надлишкове населення треба годувати, йому потрібно соціальні гарантії давати, робочі місця», — пояснив експерт.

Родина з шести осіб, яка живе в селі Ярке Поле, може бути депортована з Криму. Відповідне рішення виніс Кіровський районний суд. Підставою для видворення послужило порушення членами сім'ї термінів перебування на території Росії. Всі вони є громадянами Узбекистану. Правозахисники кажуть, що подібні ситуації в Криму не поодинокі.

Оксана Толмачова з сім'єю переїхала до Криму з Узбекистану в травні цього року. З півостровом її пов'язують батьки по материнській лінії, які жили тут до депортациі кримськотатарського народу. Оксана разом з батьками, чоловіком Віталієм, 11-річною донькою Ельвіною і 4-річним сином Данилом влаштувалися в селі Ярке Поле Кіровського району, купивши тут будинок.

«Ще в січні цього року я приїжджала, щоб залишити заставу за будинок. Потім поїхала в Ташкент — продавати квартиру. Коли переїхали, Крим опинився у складі Росії, — розповідає Оксана кореспонденту «Крим.Реалії». — Ми так радili, що сюди прийшла Росія, адже завжди мріяли жити в Росії. У нас двоє дітей, ми хочемо, щоб у них майбутнє було, щоб спокійно було. Але приїхали до Криму — нас не прописують».

За словами Оксани, після того, як вони стали на міграційний облік, її попередили, що після закінчення 90 днів вона разом з рідними, згідно з російським законодавством, має залишити територію Криму, оськільки всі члени сім'ї є іноземцями. Її спроби отримати дозвіл на тимчасове проживання (РВП) не увінчалися успіхом.

«Співробітница міграційної служби

7 жовтня Кіровський районний суд ухвалив рішення депортувати Оксану разом з родиною за межі Криму, тобто Російської Федерації. Крім того, вона, її чоловік і батьки мають заплатити штраф по 2000 рублів (близько 650 грн.) кожен.

«У суді зазначали: якщо упродовж 10 днів ми не оскаржимо це рішення, то воно набуде чинності. Ми знайшли адвоката, подали скаргу, чекаємо, коли відбудеться засі

но, виявлятимуться до людей, хай тут же звертаються в Держкомітет, телефонують. Ми вживатимемо найсуворіших заходів відносно тих фахівців, які такі вольності собі дозволяють», — говорив тоді Смирнов.

З'явилася з головою Держкомітету щодо цього епізоду «Крим.Реалії» не вдалося.

Втім, у правозахисній організації HumanRightsWatch кажуть, що сі

безвідійній ситуації», — додає Юлія Горбунова.

HumanRightsWatch достовірно відомо про декілька сімей, що опинилися в подібній ситуації, але в організації припускають, що таких людей у Криму зараз досить багато.

«Їм потрібно звертатися до юристів, правозахисників, які ефективно працюють у Криму, зокрема і з цієї теми, наприклад, до Кримської польової місії, потрібно оскаржити рішення судів про видворення, — радить правозахисниця.

— Ми зі свого боку будемо порушувати це питання з російською владою, звертатися до Федеральної міграційної служби Росії».

Учасник кримськотатарського національного руху, голова ЦВК Курбулта Заїр Смеляєв погоджується з думкою, що зараз співітчизники, які переехали до Криму, досить часто стикаються з подібною проблемою. При цьому реально допомогти ім у нових реаліях складно. «В українській дійсності подібні питання вирішувалися країцею. Замість допомоги, люди стикаються з нерозумінням чиновників, адміністративними штрафами, загрозою видворення», — сказала в коментарі для «Крим.Реалії» дослідник організації Юлія Горбунова.

За її словами, чиновники відділів Федеральної міграційної служби в Криму сім'ям кримських татар відкрито говорять: «Що ви сюди ідете, їдьте назад, вам тут нічого не світить», без підстав відмовляються прияти документи на тимчасове місце проживання.

«Багато кримських татар, які повернулися до Криму, продали свою власність у Центральній Азії, поверталися ім абсолютно нікуди. Вони в

У СЕВАСТОПОЛІ — ЧЕРГИ. ЗАТЕ СВОЇ, РІДНІ, ОКУПАЦІЙНІ!

В анексованому Севастополі з'явилися нові черги. Як повідомляє кореспондент видання «Крим.Реалії», щоб укласти договір з компанією «Севтелеком» на користування проводовою телефоном та Інтернетом, треба вистояти у черзі.

Місцеві жителі, які стоять у черзі біля офісу «Севтелекому» на проспекті генерала Острякова, показали журналісту графік укладення договірів, розрахуваний на більш ніж півтора року наперед.

«Ті, у кого міські телефонні номери починаються на «23», обслуговуються в найближчі місяці, а жителі, наприклад, мікрорайону Інкерман, у яких номери починаються на «73», — через півтора року і більше. Черга рухається повільно», — повідомили севастопольці.

Місцеві жителі, які стоять у черзі біля офісу «Севтелекому» на проспекті генерала Острякова, показали журналісту графік укладення договірів, розрахуваний на більш ніж півтора року наперед.

«Платежі готівкою до укладення договору — це пряме фінансове порушення. Кожен абонент платить у середньому від 100 до 200 рублів на місяць. Помножте на 100-150 тисяч абонентів міста і відтак маєте мільйони «лівіх» рублів, які проходять через касу і юридично не враховуються, оскільки немає договірів. У будь-якій нормальній державі за такі тіньові схеми при таких оборотах керівництво підприємства опинилося б у «в'язниці», — розповів сайту «Крим.Реалії» житель Севастополя В'ячеслав.

Інший житель Севастополя, водій на ім'я Володимир, розповів про тисячні черги, які утворилися в колишньому севастопольському ДАІ з водіїв, зайнятих перереєстрацією

українських транспортних засобів і водійських документів на російські. Тепер водії отримують російські номери на автомобілі, медичні довідки, проходять техогляди, отримують інші документи — і скрізь своя черга.

За словами співрозмовника, водіїв у місті понад 100 тисяч, а інспекторів мало, і вони не встигають швидко оформляти всі документи. Є живі черги, які зазвичай займають о 2-3 годині ночі, є і черги за попереднім записом.

«Кілька разів на тиждень водії з'їжджаються на переклички для підтвердження черг, і хто запізнився або не приїхав, того викреслюють з черг. Відносини між людьми дуже напружені. Начальству до всього цього діла немає. Суцільне нервування і знушення над людьми», — зазначив севастопольець.

За спостереженнями кореспондента сайту «Крим.Реалії», в місті, як і раніше, зберігається велика черга на отримання російських паспортів і медичних страховок, а також «регулярні» черги в поштових відділеннях — за отриманням пенсій і соціальних допомог.

* * *

Севастополь з'язаний стабільним телефонним з'язком з Росією і з іншими країнами світу, крім України та США.

Відсутність з'язку із США пояснюють технічними причинами, а відповідальність за відсутність міжміського з'язку з містами України і Криму покладають на дії «Укртелекому», передає ТСН. Нагадаємо, що раніше компанія «Укртелеком» заявила про захоплення приміщення і телекомунаційного устакування оператора в Севастополі, через що була змушені припинити обслуговування абонентів міста.

З КРИМУ РІШЕННЯМ СУДУ ДЕПОРТУЮТЬ ЦІЛУ СІМ'Ю

тривого в голосі слова співробітниці паспортного столу.

Через деякий час мамі Оксани пішли назустріч, знайшовши підстави для оформлення її дозволу на тимчасове проживання: вона є прямим нащадком, народилася на території Росії. Але виявилось, що вона є посвідчення матері нотаріусом переклав з помилкою. У міграційній службі подумали, що посвідчення підроблене, тому процес оформлення необхідних для РВП документів призупинили.

Крайній термін перебування сім'ї Оксани Толмачової в Криму закінчився 27 серпня поточного року. Але

«БАТЬКІВЩИНА» ОГОЛОСИЛА ВІЙНУ ЗАХИСНИКАМ БАТЬКІВЩИНИ?

Вітчизняна політика викинула чергові вихиляси. Фронтовики, які нині захищають свою Батьківщину від промосковських маріонеток та російських військ, не змогут проголосувати на парламентських виборах не тільки через протидію з боку комуністів, «регіоналів» та «дужесильноукраїнців», а й унаслідок позиції депутатів надзвичайно патріотичної партії, яка зветься «Батьківщиною» і яку очолює «в'язень сумління» часів Януковича і недавня претендента на роль української Жанни Д'Арк Юлія Тимошенко.

Отже: у Верховній Раді 20 жовтня не знайшося голосів навіть для того, щоб внести до порядку денного відповідний законопроект № 5157-1, автором якого є Леонід Ємець. Рада після низки спроб не внесла в порядок денний і законопроект № 5157, який теж стосувався виборів у зоні АТО, погти те, що його автор Давид Жванія наголошував: цей документ повністю узгоджений із ЦВК та пройшов профільний комітет.

Зрозуміло, що проти ухвалення цих законопроектів виступили депутати, які балотуються за списком «Опозиційного блоку», та належні до цього блоку «незалежні» парламентарії, які балотуються у мажоритарних округах, а на додачу представники деяких інших груп. Але із ними априорі все зрозуміло (член фракції Парти регіонів Безбах, який проголосував «за», – це виняток, що лише підтверджує правило) – на відміну від «Батьківщини».

Дискусійні законопроекти: аргументи та факти

Аргументація речників «Батьківщини» зводилася до того, що в законах є норми, які дозволяють фальсифікувати результати голосування. Аргументи Голови Верховної Ради Олександра Турчинова, що законопроекти треба спершу внести до порядку денного, а тоді вже робити правки, на яких наполягають критики законопроектів, бо іншого шляху розв'язання проблеми немає, не були почуті. Складалося враження, що депутатам «Батьківщини» заздалегідь дали команду зробити все можливе, щоб унеможливити ухвалення цих законів, і вони слухано виконували вказівки. При цьому добре знаючи, яким буде обурення внаслідок цього серед людей зі зброяєю.

Доходило до відвертого знущання зі здорового глузду: так, Олександра Кужель заявила стосовно законопроекту Ємця – мовляв, «щоб не було каруселей, які сьогодні плануються», потрібно попередньо провести перепис усіх бійців, які є в зоні АТО. Цікаво, де вона була місяць чи два тому? І як можна провести цей «перепис» за кілька днів, якщо постійно відбувається ротація, якщо вибувають поранені, якщо дістатися до деяких підрозділів можна тільки з ризиком для життя? Можна цілком погодитися з президентом Порошенком, який так прокоментував ситуацію: «Я

вважаю, що це аморально для народних депутатів – позбавляти найкращих синів України, українських воїнів їхнього конституційного права обирати собі владу. Вони більш гідні, ніж будь-хто». Але «Батьківщина» вирішила інакше...

Адже ця фракція, хоч і втратила чимало членів, але має достатньо фахівців, щоб в екстреному порядку, впродовж години-другої, усунути чи скорегувати ті місяця у законопроектах, які викликали можливі сумніви та спротив.

Можна відреагувати на цю подію емоційно, як-от, депутат від «Свободи» Олександр Мирний, який спрогнозував, що тепер бійці АТО матимуть право прийти зі зброяєю до Верховної Ради і «проголосувати» належним чином, після чого «сміттєві баки згадуться райським місцем». А можна спробувати розважливо проаналізувати, хоча би в першому наближенні, чим зумовлена така позиція «Батьківщини» та її лідерки (до якої Сергій Каплін із УДАРу безрезультаційно звертався напряму: «Зателефонуйте своїм депутатам, які ще лишилися у залі парламенту, нехай вони проголосують...»), і у чому це все може вилітися і для України, і для «найпатріотичнішої партії».

Залаштункові постаті та небезпеки для країни

Деякі мої колеги вже висловили припущення, що головним чинником тут стали... прізвища авторів законопроектів. Мовляв, Леонід Ємець пішов із «Батьківщини» у «Народний фронт», а Давид Жванія має не найкраще реноме, от Тимошенко і вирішила покарати цих депутатів, а заодно – і чинну владу, яку вони підтримують. Але ж хіба може стратегія і тактика впливової партії зводитися до забаганок її лідерки, навіть якщо останні звуть Юлія Володимирівна? Радше тут має йтися про речі куди серйозніші.

Справа в тому, що 50 тисяч українських вояків на Донеччині й Луганщині виступають осердям кри сталізації антисепаратистських сил у цьому регіоні. Їхня впливовість там значно більша за їхню арифметичну чисельність; можна сказати, що тут ідеться про вищу математику політики. Якщо голосуватимуть українські воїни, то на

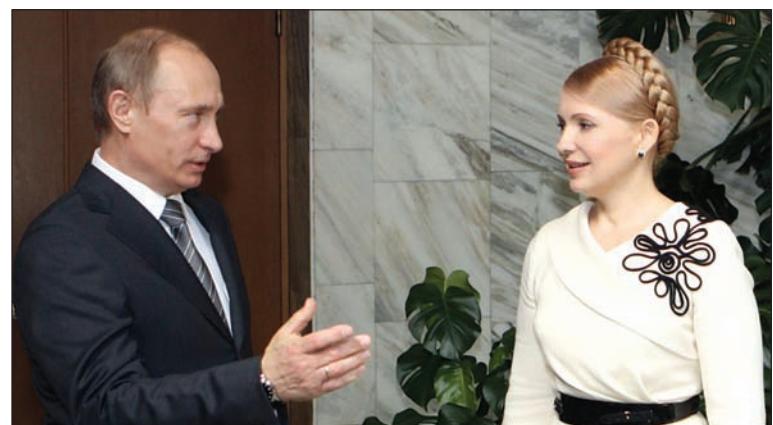
ВІЙНУ

виборчі дільниці потягнуться всі ті, хто звик не ходити туди, бо, мовляв, нічого не зміниш – нас мало, все куплено, все розписано. Й ті, хто з інерцією голосував за місцевих «володарів», теж би замислилися, чи не вперше після 1991 року отримуючи можливість вільного вибору і маючи перед собою приклад хлопців у військових одностроях, для кого ці «володари» – ніхто. Що ж тепер? Звільненим районам Донеччини і Луганщини научно показано, що нікто у сенсі громадянських прав – це ті, хто проливає свою кров за Україну, а «володарі» залишаються володарями, їх ніхто не чіпає. А до якої політичної сили належать ці «володари»? Майже всі, явно і неявно, – до «Опозиційного блоку», за лаштунками якого ЗМІ бачать силуети Ахметова й Путіна. Чи Путіна й Ахметова, якщо бути більш точним.

Іншими словами, «Батьківщина», звинувачуючи чинну владу у намірах фальсифікувати вибори, істотно підіграла цим двом персонажам із залижним від них політикам України. Підіграла не тільки цим, а й знеціненням місії фронтовиків в очах суспільства та провокуванням їхнього невдоволення, яке спровадіможе вилитися у спроби зі зброяєю в руках захистити свою честь та громадянські права. А це – серйозна внутрішня дестабілізація напередодні та під час виборів, яка матиме дуже негативний резонанс у країні, й у світі.

Та за всіх обставин виборі, в тому числі й на Донбасі, мають виконати свій громадянський обов'язок, врахувавши при цьому останні події в Раді. Тим більше, що Глава держави та спікер парламенту за наступні дні, виходячи з їхніх заяв, спробують щось придумати, щоб забезпечити законну можливість проголосувати бодай більшості фронтовиків (хоча, відчувається, у деяких кабінетах на Банковій та Грушевського наявні особи, які бояться озброєних патріотів...). Отож цілком можливо, що ситуація якось удастся розрядити на справедливому і правовому підґрунті. Проте як Юлія Володимирівна та нардепи з її фракції, які знову балотуються, зможуть пояснити виборцям скочений 20 жовтня «Батьківщиною» демарш проти захисників Батьківщини?

**Сергій ГРАБОВСЬКИЙ,
кандидат філософських наук,
член Асоціації українських письменників**

ТРИ РОКИ ЗА ПІДКУП

Президент України Петро Порошенко підписав Закон «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за порушення виборчих прав громадян», – повідомляє прес-служба Глави держави.

Цим законом № 1703-VII, зокрема, посилено кримінальну відповідальність за підкуп виборця, учасника референдуму. Так, приняття пропозиції, обіцянки або одержання виборцем для себе чи третьої особи неправомірної вигоди за вчинення чи невчинення будь-яких дій, пов'язаних з безпосередньою реалізацією ним своего виборчого права, караються обмеженням волі на строк від 1 до 3 років. Здійснення передвиборної агітації шляхом надання підприємствам, установам, організаціям неправомірної вигоди або надання безоплатно товарів, робіт, послуг карається обмеженням волі на строк від 2 до 4

років або позбавленням волі на той самий строк з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк від 1 до 3 років.

БОРОТЬБА ЧИ ІМІТАЦІЯ?

Колишній голова Комітету виборців України Олександр Черненко вважає, що боротьба правоохоронців із підкупом виборців на сьогодні більше схожа на імітацію. Як передає кореспондент УНІАН, про це він сказав під час пресконференції у Вінниці.

За словами Черненка, сьогодні правоохоронні органи та органи прокуратури не роблять те, що вони мали б робити згідно з законодавством, насамперед, щодо за-

безпечення чесних і прозорих виборів. «Ми не бачимо прогресу, крім звітувань, що спровокували порушені – ще ніхто не затриманий, тобто схеми підкупу не зупинені і підкуп став ключовою, якщо не головною проблемою цих виборів», – сказав екс-голова КВУ.

Він зазначив, «якщо немає надії на міліцію, то необхідно надійтися на виборців, які мають розуміння, зважаючи на події, які відбулись в Україні, що, «продаючи» свій голос, ми продаємо майбутнє наших дітей».

Як повідомляє УНІАН, радник міністра внутрішніх справ України Антон Геращенко повідомив, що станом на 21 жовтня за фактами порушення виборчого законодавства відкрито 178 кримінальних проваджень, з них

71 – за підкуп виборців. Водночас він зазначив, що на даний момент ще нікому не вручено повідомлення про підозру.

А СУДДІ ХТО?

Перевіріти співробітників Харківської міськради за законом «Про очищення влади» голова відомства Геннадій Кернес доручив своєму заступнику – дочці екс-регіонала Михайла Чечетова – Тетяні Чечетовій-Терашвілі.

Відповідне розпорядження опубліковане на сайті Харківської міської ради. Також зазначається, що документи людей, які потрапляють під дію нового закону, передадуть Г. Кернесу «для вирішення питання про наявність або відсутність підстав для звільнення».

ДАЮТЬ – БЕРИ!
Одіозні депутати Ради сьомого скликання до останнього отримували зарплату, а деякі отримують і досі. Про це йдеється відповіді апарату Верховної Ради на запит «Української правди».

Зарплату депутатам платять згідно з «табелем обліку робочого часу». Так, екс-регіонал Борис Дейч, який голосував на «кримських виборах» і ще у березні заявляв про складання мандату, Григорій Груба і Олег Парасків, які зробили це у вересні, досі отримують зарплату.

«Станом на 15 жовтня 2014 року народним депутатам Дейчу Б. Д., Грубі Г. І. та Парасківу О. Д. за період з січня 2014 року до цього часу заробітна плата нарахована та виплачена», – йдеється у відповіді.

УКРАЇНА МАЄ ОЧИСТИТИСЬ ВІД КОРУМПОВАНОЇ БЮРОКРАТІЇ

кандидатів на ім'я з фантазії фільмів «Зоряні війни» Дарт Вейдер відрізняються тільки по батькові: Андрійович, Васильович, Віталійович, Володимирович. Два мають по батькові Володимирович. Крім одного Вейдера, що очолює список Інтернет-партії, решта працює у 217 і 218 виборчому окрузі, що у Києві. Що стосується двох з тим же ім'ям по батькові, то один зазначеній на дев'ять років старший, ніж іншій. Цей прояв, мабуть, українського почуття гумору ускладнюється тим, що все ж таки Центральна виборча комісія зареєструвала шістьох Дарт Вейдерів як кандидатів, і вони перераховані як такі на сайті ЦВК. Існує також кандидат на ім'я Йода, теж з фільму «Зоряні війни». Можна лише припустити, що вся необхідна документація була представлена і розглянута ЦВК.

Я ніколи не зустрічав вищевказаного Віктора Петровича Пилипишина. Але у мене дійсно було спільнотування з його людьми. Я маю квартиру в Шевченківському районі, який Пилипишин очолював до свого минулорічного обрання в парламент. У квартирі була зроблена невелика реконструкція, під час якої була переміщена перегородка на кілька сантиметрів. Мій підрядник знахтував виробленням дозволу. Муніципальна влада зробила перевірку і попередила мене про цю вимогу. Я звернувся в Шевченківський район, де мені сказали, що немає жодних проблем, але я повинен заплатити їм кілька тисяч доларів. Не було жодної двозначності щодо розуміння того, куди ці гроші підуть. Я заперечив, заявивши, що хочу заплатити штраф у муніципальну касу, оскільки я не буду платити хабара. Люди з районної адміністрації наполягали на хабарі. Я відмовився. Справа ще так і не закінчена, хоча вона тягнеться вже більше восьми років. Я стратив на адвокатів більше заплативши суму хабара. Я досі готовий сплатити штраф. Пилипишин більше не перебуває в районі, але нічого не змінилося. Кіївські муніципальні вибори відбулися в травні цього року. Віталій Кличко очолює Кіївську міську раду. Мої адвокати передали що справу до відділення муніципальних влад Києва. У відповідь почали, що ця проблема зникне, якщо я дам їм трохи грошей. Вони навіть зузвішили суму, точнісінько, як раніше люди з районної адміністрації.

Чим б

Уряд надаватиме грошову допомогу для покриття витрат на оренду житла родинам, які покинули рідні домівки в анексованому Криму чи на сході України та переїхали в інші регіони нашої держави. Задля цього уряд нещодавно ухвалив дві спеціальні постанови.

Про суть такої урядової ініціативи та про практичні поради переселенцям — в інтерв'ю першого заступника міністра соціальної політики України Віталія МУЩИНИНА для «Укрінформу».

— Якою кількістю переселенців нині опікуються держава?

Сьогодні ми можемо говорити лише про тих, хто звернувся до місцевих органів різних регіонів за сприянням у проживанні, а також про громадян, які потребують переведення за іншою адресою своїх пенсій, соціальних виплат чи розраховують із допомогою центрів зайнятості знайти собі роботу.

За оперативною інформацією Міжвідомчого координаційного штабу, в Україні налічується понад 410 тисяч внутрішньо переміщених осіб: зі сходу — понад 391 тис. та Криму — понад 18 тис. українців. Усі вони вже забезпеченні тимчасовим житлом. Половина з них є особами працездатного віку, 31% — це діти і 19%, або понад 79 тис., — інваліди та особи похилого віку. Але зрозуміло, що така статистика неповна. Насправді переселенців значно більше, оскільки питання проживання вони вирішують самостійно або за допомогою своїх родичів чи знайомих.

За отриманням різних видів допомог до нас уже звернулося понад 236 тисяч жителів Донбасу та майже 14 тис. — із Криму. Майже 23 тисячі — з питань переведення різних видів соціальних допомог, понад 147 тисяч — за пенсійними виплатами і понад 14,5 тисяч — щодо працевлаштування.

— Восні дій у зоні АТО тривають вже не один місяць. Напевне, всі, хто хотів, уже вийшли, чи не так? Цікаво й інше — яким регіонам найчастіше відають перевагу переселенці?

Їхня кількість поки що не стала більшуватися. Люди продовжують вийджати й надалі. Буквально щодня до Мінсоцполітики надходить мінімум 100 нових звернень.

Хочу нагадати, якщо ще 7 липня ми оперували офіційною інформацією про розміщення 35 тисяч осіб, а 7 серпня — 89, то у вересні — 251,8 тис. осіб. Тобто лише за перших три місяці кількість переселенців зросла вдвічі. Не поменшало її і зараз, хоча останнім часом спостерігається процес повернення людей додому.

Суттєво — у 10 разів — зросла й кількість звернень до органів соцзахисту. Зокрема, у Київській, Одеській, Чернівецькій областях збільшення сянуло чотирикратного розміру, а в Харківській — аж у 16 разів. Тобто навантаження на працівників соціальної сфери у цих областях колосальне. На Дніпропетровську, Харківську, Херсонську та Запорізьку області припадає майже половина переселенців.

— Чи вдалося скоротити до мінімуму саму бюрократичну процедуру оформлення різних видів допомоги?

— Так, і доволі суттєво. Уряд вжив усіх заходів для максимального спрощення механізму переведення виплат та надання послуг переселенцям за новим місцем перебування. Зокрема, йдеться про продовження чи призначення пенсій, державної допомоги при народженні дитини чи малозабезпеченим сім'ям. Спрощено й механізм набуття статусу безробітного, виплати йому матеріального забезпечення, а також послуг з працевлаштування педагогічних та медичних працівників у разі відсутності трудової книжки та диплому. Ухвалено рішення й про видачу дублікатів

ТИМ ЧАСОМ...

ВЕРХОВНА РАДА УХВАЛИЛА ЗАКОН ПРО ЗАХИСТ БІЖЕНЦІВ З ДОНБАСУ ТА КРИМУ

Верховна Рада підтримала закон «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб». За ухвалення в цілому проголосували 249 депутатів при мінімально необхідних 226. Документом встановлюються гарантії дотримання прав, свобод та законних інтересів внутрішньо переміщених осіб.

Як йдеться у пояснювальній записці, закон передбачає забезпечення належних умов соціальної адаптації, тимчасового житла, сприяння у працевлаштуванні, продовження здобуття освіти, сприяння можливості залучення коштів гуманітарної, благодійної допомоги, в тому числі з боку міжнародних установ, організацій та закордонних країн.

За даними ООН, станом на 15 вересня, нараховується принаймні 310 тисяч осіб, переміщених із території Криму і Донбасу.

міграційні служби видають протягом одного дня.

— Про яку суму державної допомоги йдеТЬся?

— Для непрацездатних осіб, до яких належать пенсіонери, інваліди та діти, уряд виділяєм шомісяця 884 гривні на одну особу (членів сім'ї), а для працездатних — 442 гривні на одну особу (членів сім'ї).

Грошова допомога надаватиметься з дня звернення за її призначеннем, однак загальна сума допомоги на сім'ю не може перевищувати 2 400 гривень.

— Із чого виходили, встановлюючи максимальну «стелью» допомоги для сім'ї у 2,4 тис. грн?

— Такий розмір встановлено, виходячи із моніторингу Мінрегіону — дві останніх постанови Кабміну — «Про надання щомісячної адресної

трудових книжок за новим місцем роботи людини.

Переселенці мають знати про можливість працевлаштування на відміну, якщо вони не розірвали трудові відносини із підприємствами, які розміщені у зоні АТО. Скажімо, робота за сумісництвом чи у умовах цивільно-правової угоди не вимагає від переселенців наявності трудової книжки.

Ще більше посилили соціальний захист переселенців покликані й дві останніх постанови Кабміну — «Про надання щомісячної адресної

ДЕРЖАВА ВИПЛАЧУВАТИМЕ СІМ'ЯМ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ ЩОМОСІЯЦЯ ДО 2,4 ТИСЯЧІ ГРИВЕНЬ ДОПОМОГИ

допомоги особам, які переміщаються з тимчасовою окупованою територією України та районів проведення антитерористичної операції, для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг» та «Про облік осіб, які переміщаються з тимчасовою окупованою територією України та районів проведення антитерористичної операції», згідно з якою має бути сформована Єдина інформаційна база даних про переселенців.

— Яка мета створення цієї бази даних? Мінсоцполітику хоче навести лад у статистичній звітності?

— Зовсім ні! Адже таким чином ми зафіксуємо не лише прізвище тієї чи іншої людини, але й весь обсяг її потреб, а отже, допомоги, яку виділяє держава. Тобто

їдеться про гарантоване державою право на отримання фінансової підтримки. Хочу наголосити, особи, які не стоять на обліку в органах соціального захисту населення, не зможуть отримувати від держави передбаченої урядом підтримки.

— Давайте детально пояснимо людям, куди і з яким пакетом документів слід звертатися в орган соцзахисту чи на пошту?

— Ні. Виплата грошової допомоги здійснюється шляхом перерахування на банківський рахунок. Для цього слід відкрити рахунок у банківській установі. Однак пенсіонерам та отримувачам інших видів соцдопомоги, які вже отримують свої виплати через банки, новий рахунок відкривати не потрібно. Ми на цій рахунку будемо також перераховувати її щомісячну адресну допомогу для покриття витрат на проживання та житлово-комунальні послуги.

— За яких умов родині можуть відмовити у призначенні допомоги?

— Якщо у волонтиріні сім'ї є житлове приміщення, яке знаходитьться за межами зони АТО, два і більше транспортних засоби — для вітчизняних — це 10 років експлуатації, для інших — понад 15 років. Окрім того, не призначається допомога, коли на банківському рахунку є більш ніж десятикратний прожитковий мінімум для працездатних осіб.

— Призначена сума фінансової допомоги є сталою чи може бути зменшена з плинном часу?

— Сьогодні передбачено, що допомога може бути зменшена на 50 відсотків у разі, якщо працездатні члени сім'ї протягом двох місяців з дня її призначення не працевлаштувалися.

Виняток — це особи, які доглядають за дітьми до досягнення 3 років. Усі норми, які дозволяють особам працездатного віку отримувати допомогу і не працювати, ми чітко прописали.

Якщо протягом двох місяців особа не працевлаштувалася і навіть після зменшення допомоги на 50 відсотків не пішла на роботу, то виплата допомоги припиняється остаточно. Наголошу, їдеться

лише про працездатних громадян. Іншим членам родини допомога буде виплачуватися у попередньому розмірі.

— Уявімо, людина вирішила прихватити свої попередні банківські рахунки, на яких знаходяться заощадження, що перевищують 10-кратний прожитковий мінімум. Як боротиметься із такими фактами приховування?

— Цей механізм у нас вже давно працює. Ми знаємо, як проводити такі перевірки і будемо це робити. У разі виявлення факту подання недостовірної інформації, надміру виплачена suma допомоги буде повернута відповідно до вимоги органів соціального захисту або за судовим рішенням.

— Проте виїжджають люди не лише із зони бойових дій, а й із тих районів Донбасу, де не стріляли?

— Лише про працездатних громадян.

Іншим членам родини допомога буде виплачуватися у попередньому розмірі.

— Уявімо, людина вирішила прихватити свої попередні банківські рахунки, на яких знаходяться заощадження, що перевищують 10-кратний прожитковий мінімум. Як боротиметься із такими фактами приховування?

— Цей механізм у нас вже давно працює. Ми знаємо, як проводити такі перевірки і будемо це робити. У разі виявлення факту подання недостовірної інформації, надміру виплачена suma допомоги буде повернута відповідно до вимоги органів соціального захисту або за судовим рішенням.

— Проте виїжджають люди не лише із зони бойових дій, а й із тих районів Донбасу, де не стріляли?

— Лише про працездатних громадян.

Іншим членам родини допомога буде виплачуватися у попередньому розмірі.

— Безперечно, до виплати таких коштів підпадають усі переселенці з Донбасу. Іншими словами, зона АТО для нас зраз вважається вся Луганська та Донецька області.

— А якщо родина переселенців живе у родичів чи, скажімо, у профілакторії?

— Її також буде виплачуватися фінансова підтримка у належному розмірі. Це — не причина відмовляти переселенцям у державній допомозі.

— Де візьмете кошти?

— Виплата допомоги буде відбуватися за рахунок субвенцій держбюджету для надання пільг із житлових субсидій. За нашими розрахунками, сьогодні є економія таких коштів на виплату. Тому гроші у нас вистачить, що наименше, до кінця року. Якщо їхня кількість людей не збільшиться, на наступні три місяці потрібно буде приблизно від 500 до 600 млн. грн. Окрім того, ми розраховуємо і на донорську допомогу міжнародних організацій.

— Чи вдається, бодай цього разу, уникнути людям сумнозвісних черг?

— Не складно передбачити, що до управління соцзахисту буде звертатися маса людей. Щоб запобігти чергам, ми суттєво спростили процедуру отримання довідок для осіб, які проживають у місцях масового поселення. Прийняття заяви та видача довідок здійснюватиметься уповноваженими особами із військом на місця компактного проживання переселенців.

Іншими словами, у нас запрацюють так звані мобільні офіси, в організації роботи яких надається суттєву підтримку представництво Управління Верховного Комісара ООН у справах біженців, як це було зроблено свого часу у Грузії. Тобто наші працівники, уповноважені особи управління соцзахисту, будуть виїжджати до масових поселень переселенців, реєструвати їх там та надавати усю необхідну допомогу. Ба більше, наших працівників УВКБ ООН пообіцяли «озброїти» їх сучасними мобільними пристроями, щоб заносити всю інформацію не на папір, а відразу передавати її в режимі онлайн. Отже, ми не возимо папери возами, а люди зможуть оформити свою допомогу якнайшвидше.

Упевнений, що нам вдається провести облік усіх переселенців, які зараз мешкають не за місцем свого постійного проживання, у найкоротші терміни.

Наталія АНДРУСЕНКО

Волинський народний хор

ШЕВЧЕНКО ЄДНАЄ УКРАЇНУ!

ВІЙНА ВІЙНОЮ, А ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ НА ЛУГАНЩИНІ – ЗА РОЗПОРЯДКОМ

(Продовження. Поч. на 1-й стор.)

За годину головне дійство перемістилося в Народний дім «Сватівська Лучка» — це вже в самому районці. Відкриття Шевченківського фестивалю і святковий концерт під назвою «Дух, що тіло рве до бою» благословили священики трьох українських церков. Гімн України виконав кобзар Василь Лютий.

Фестиваль проходив у форматі — концерт-конкурс. На сцену вийшли живі герої України — учасники Євромайдану, люди, які рішуче протистояли сепаратистам, а також бійці добровольчих батальйонів, воїни Збройних Сил. Для них молодь читала вірші, а журі на колі з військовим капеланом о. Романом визначало переможців. Участь у дійстві взяли 64 конкурсні з усіх п'яти шкіл міста Сватового, дванадцять сільських шкіл та дитячого садка «Веселка». Вперше на фестиваль прибули гости з Рубіжного, Старобільська, Куп'янська.

ТАЛАНОВИТИХ ДІТЕЙ НА СВАТІВЩИНІ БАГАТО

У 1-й номінації (соціально-політичні мотиви) переможцями стали:

Носаль Дар'я (ЗОШ № 6) — «Сова»; Мохонько Ірина (ЗОШ № 6) — «І мертвим, і живим...»;

Брайловський Олександр (ЗОШ № 1) — «Сон».

У 2-й номінації (ліричні мотиви):

Пономарьов Роман (ЗОШ № 6) — «Доля. Муза. Слава»;

Славіна Надія (Нижньодуванська ЗОШ № 6) — «Тополя»;

Попова Аделіна (Старобільська ЗОШ № 4) — «Лілея».

У номінації про Т. Шевченка, Україну, рідний край та рідну мову була найбільша кількість учасників — 23, а дванадцятеро з них виступили з власними віршами.

Кожен конкурсант отримав у подарунок книжку лікаря і відомого луганського краєзнавця Ігоря Саєнка «Минуле українського козацтва на Луганщині» та диски видавництва «Просвіта». Переможці отримали дипломи, «Кобзарі» та символічні премії по 500, 600, 700 гривень у кожній номінації.

У фойє Народного дому була розгорнута виставка «Тарасу Григоровичу Шевченку — 200 років». Там я познайомився з народною майстринею Зоєю Євсюковою.

Вона розмовляла російською, водночас, як і більшість святівчан, спілкується якщо не українською, то суржиком (та й прізвище вишиваючі свідчить про російське коріння), були там і роботи її внучки — Насти Толстової. І я подумав про те, що навіть у такому регіоні, як Луганщина, не так вже й мало випадків інтеграції росіян в українську культуру. Зоя Федорівна підкреслила, що вона родом з російськомовного села, але я бачив, що мотиви вишивки у неї цілком українські. Красномовно виглядала і вишивка, на якій зображені два січовики-запорожці, — це не якісь там донські козаки у легковажних каштаках, а справжні характерники! Не знаю, чия це робота, але була вона дуже доречною.

Членам журі було непросто вибрати переможців з 64 учасників Параду вишиванок. Але й ці учні отримали дипломи, по примірнику «Кобзаря» та винагороду розміром 300 гривень.

Аліна Топчій прочитала зі сцени вірш «Никогда мы не будем братьями», і він був тепло зустрінутий присутніми.

Варто зазначити, що в березні у Сватів-

ській школі мистецтв ім. Василя Зінкевича відбулася художня виставка: «Живе й донині у серцях дитячих Шевченкова соборна Україна». У ній брала участь шкільна молодь із Северодонецька та Сватівського району. Журі на чолі з педагогом Альбіною Шведовою тоді не визначило переможців. Тому нагородження відбулося на фестивалі. Переможці отримали дипломи, «Кобзарі» та грошові премії. Так що цей штришок підсилив враження від свята. Як бачимо, гроші для святкування знайшлися, а це говорить про те, що Луганщину Україна не забула, проукраїнських меценатів вистачає — дай Боже, їм здоров'я!

ЧОРНІ ЗАПОРОЖЦІ І ВОЛИНСЬКИЙ ХОР

Весь час біля Народного дому представники козацької організації «Чорні запорожці» з польського Перешибля і нашої Черкащини били в тулумбасі, а в залі у перервах між номінаціями виконував патріотичні пісні кобзар Василь Лютий. Цікаво, що нагороди переможці конкурсу

Фото з «чорним запорожцем» на згадку

отримували з рук героїв. Багато молоді зібралося на площі перед Народним дном. Адже було з ким фотографуватися, принаймні вусаті «чорні запорожці» виглядали дуже екзотично. І вони, і черкащанин Василь Лютий, і луганчанин Євген Дзюба — всі сприймалися як сіль землі української, її безсмертна суть, серцевина. Тому й сприймало їх місцеве населення добре. Навіть було б дивно, якби сприймали інакше, адже святівчани — прямі нащадки запорожців.

Перед закінченням фестивалю декілька просвітян, активних організаторів конкурсів, отримали грамоти від голови Сватівської ОДА. Місцеві підприємці організували торгівлю солодкими напоями. Конкурсанти отримали обід безкоштовно. На сцені були портрети Т. Г. Шевченка, прапори району, міста, Українського козацтва, УПА та Державний прапор. Після закінчення конкурсу святівчани могли насолоджуватися співом Волинського хору. Були квіти, вигуки «Браво!». Колективу такої майстерності святівчани не пригадують, а вони ж «балувані» Василем Зінкевичем, Анатолієм Матвійчуком, Павлом Зібровим та іншими знаменитостями. Волиняни, окрім творчого мистецтва, привезли святівчанам альбоми для бібліотек району та художніх колективів.

(Закінчення на 7-й стор.)

Фото з козаками і кобзарем В. Лютим передає атмосферу свята

Просвітянин Євген Дзуба

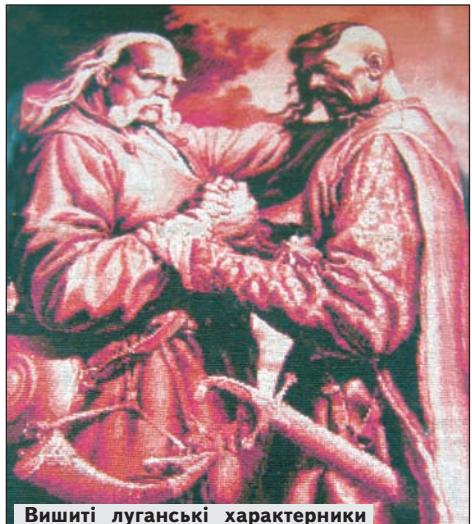
Після виступу волинян, уже вночі, на сходинках Народного дому співав для молоді рок-гурт «Папа Карло» з Харкова. А вдень він ще дав концерт для бійців Збройних Сил України, які дислоковані в Харкові.

Молодий фотограф з Новоайдару Наталія Довгань виставила в Інтернеті до 1000 світлин з фестивалю. Фірма «АРТ Студіо» (Едуард Зінченко) збиралася випустити диски про фестиваль. Консультував і підтримував оргкомітет фестивалю режисер, заслужений діяч культури України Сергій Архипчук.

ПІВНІЧ ЛУГАНЩИНИ ПОВИННА ВИЗНАЧИТИСЬ З ПРИОРИТЕТАМИ

Треба сказати, що в організації фестивалю постійно відчувається і координуюча рука місцевого просвітяниніна Євгена Дзуби. Концентрація заходів була настільки високою, що складалося враження: фестиваль відбувається в Галичині або ж на Волині, і аж ніяк не на проблемній Луганщині. Проте коли нинішній мер міста Євген Рибалко привесільно пригрозив зі сцени, що «зініме стружку» з літнього просвітяніна за те, що не всі діти, присутні в залі, досиділи до кінця, то не всі порадили з приводу такої «турботи» за честь Сватівщини. Приїзді гостям така безпardonність ріzonула вуха. І стало зрозуміло, що тут і надалі до української культури ставитимуться, м'яко кажучи, не надто трепетно. Регіону потрібен проукраїнський лідер, який би жив не тільки проблемами економічними, але й духовними, широ вболівав би за стан українства. Бо ті, на півдні області, вже давно визначилися, і «українську проблему» вирішують не менш рішуче, ніж Гітлер колись вирішував єврейську. Логічно було б і на півночі області визначитися з культурницькими пріоритетами. Українські сили тут треба всіляко підтримувати. Як на мене, то цю функцію цілком міг бы виконувати інший кандидат у депутати — Дмитро Снегирьов. Він є одним з організаторів українського спротиву на Луганщині, на його життя вже відбулося кілька замахів. Щодо інших кандидатур, то є питання. І головний недолік інших кандидатів, на мою думку, полягає в ідеологічній невідповідності та схильності до конформізму. Звичайно, бути хорошим господарником також важливо. Але ж не слід забувати, що можна втратити навіть добре облаштовану територію, якщо у місцевого населення недостатньо високий рівень патріотизму. Так що з пріоритетами на півночі Луганщини треба визначатися серйозно, не допускаючи стратегічних помилок. І такі фестивалі, як на Сватівщині, — один із кроків на цьому шляху.

Сергій ЛАЩЕНКО

Вишиті луганські характерники

КРИМСЬКЕ — НАШЕ: НАД СІЛЬРАДОЮ ЗАМАЙОРІВ УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР

У селі Кримське, останньому населеному пункті Новоайдарського району, звільненому напередодні від так званого «Всевеликого войска донского», піднятім український прапор, незабаром розпочнеться фінансування. Про це на своєму сайті повідомив голова Луганської ОДА Геннадій МОСКАЛЬ.

«До звільнення Кримського тут хазінівали козаки так званого «Всевеликого войска донского». Практично всі місцеві мешканці раніше мали проросійські настрої, а з кількома патріотично налаштованими селянами козаки жорстоко розправилися», — інформує очільник ЛОДА.

За його словами, одного депутата сільради, який висловлював проукраїнські погляди, розстріляли прямо на порозі хати, ще двох селян закатували до психічних розладів.

Г. Москаль додав, що в сільській раді наші військові знайшли «Приказ» окупантів (із купою граматичних та пунктуаційних помилок) про призначення в.о. голови сільради таємного собі Александрова. «Сам Александров утік разом із козаками, будемо його шукати», — пообіцяв чиновник.

Голова ЛОДА підкреслив, що ситуація в населеному пункті «блізька до гуманітарної катастрофи». «Пенсії та зарплати не виплачували з початку бойових дій, пацієнтам розташованого тут обласного протитуберкульозного диспансеру практично нема що істи», — заявив Г. Москаль.

Чиновник каже, що вже доручив керівництву сільради та комунальних установ Кримського прибути на нараду по Новоайдарському району в об-

ласну адміністрацію. «За кілька днів через казначейство розблокуємо фінансування, і люди нарешті отримають свої гроші», — повідомив Геннадій Москаль.

Він зауважив, що після визволення села над місцевою радою військові встановили жовто-синій прапор. «Ніхто з місцевих його й не намагатиметься зірвати, після донсько-козацької влади у людей потроху починає просвінюватися свідомість», — резюмував голова ЛОДА.

Нагадаємо, в суботу, 18 жовтня, підрозділ Збройних Сил України та міліції без жодного пострілу звільнили від бойовиків останнє село Новоайдарського району з переліку населених пунктів, які за постановами Верховної Ради від 7 жовтня були перепідпорядковані з

одного району до іншого, — Кримське. Раніше Кримське належало до Слов'яносербського району, але оскільки Слов'яносербськ зараз перебуває під окупацією ЛНР, всі виплати там заблоковані і для їхнього розблокування село передільно відповідали Новоайдарському району, який контролює український уряд.

«МИ ПОВИННІ ДОНЕСТИ ДО НАРОДІВ СВІТУ, ЩО НАШ ВОРОГ НЕ ЗУПИНІТЬСЯ В УКРАЇНІ»

Вважаю за доцільне поширити цікаві й вдумливі міркування 15-літнього хлопця, який народився в Україні, прожив там половину свого життя, а тепер мешкає в місті Стемфорд (США). Пропоную ознайомитися з цим матеріалом. Голова Спілки української молоді в Америці просив додати, що п'яtnадцятирічний Юрій Йосипів є членом СУМ в Америці та що це був його виступ на Здівлі СУМ в Елленвіл, штат Нью-Йорк, 31 серпня цього року.

Аскольд ЛОЗИНСЬКИЙ, Президент Світового конгресу українців (1998-2008)

Уже скоро рік, як ми всі уважно спостерігаємо за подіями в Україні. Ми не відходимо від випусків новин, переживаючи за свою Батьківщину, за рідних, за державу та й загалом, — за мир.

Я народився в Україні, там прожив рівно половину моого теперішнього життя. Чітко пам'ятаю мое безтурботне, вільне дитинство і суму за свою домівкою.

Страсно дивився на те, що зараз відбувається в нашій державі. Я вийшов сюди, щоб вибачитися. Вибачитися за себе, за моїх батьків, за моїх співвітчизників. Адже саме ми були приспані і одурманені отрутою комунізму настільки, що зараз дуже тяжко пробудитися і відрізнати, де свої, а де чужі. Я не говорю особисто про мою родину, я говорю про два минулі і сучасне покоління України.

Покоління моїх бабусі і дідів та моїх батьків було народжене за часів панування комунізму. Ця машина промила мозок усім українцям, а особливо на сході України, де Росія є найближче. Телебачення, виступи російських владоможців, проросійська влада — все це робили тихенько, протягом 60 років. Нас змусили повірити, що Росія — це наш братній народ, що ми — одне ціле. Нам тихенько насильно нав'язували російську мову і літературу у школах, адже майже неможливо було знайти книжок українською, нам з усіх радіостанцій співали російські співаки, всі цікаві фільми були зняті в Росії. Це все настільки міцно вілося в свідомість двох минулих поколінь, що навіть зараз, якщо ви запитаєте людей середнього віку в Україні, чи вони ненавидять Росію, багато з них вам скажуть, що вони не проти росіян, а проти російської влади. Але ж більшість росіян підтримують свою владу і її дії, чому ж росіяни не повстануть проти влади? Та тому, що вони за Путіна. Щоб перемогти Росію, нам потрібно перемогти себе, нам потрібно вирвати з серця ту любов до російського

народу, що нам імплантували за багато років.

Коли я приїхав до Америки, я був здивований, що люди і діти, які ніколи не були в Україні, можуть її любити більше, ніж я. А потім зрозумів, що тут, в Америці, вам ніхто не давав пити тієї отрути, що називається комунізмом. Ваша любов до України є чиста, плекана поколіннями і не осквернена жодними втручаннями влади.

Україна сьогодні в уогні. І це тому, що ми є вільним народом. Нарешті виросло і змужніло покоління тих, хто народився за незалежності. Студенти завжди були на передовій за визволення України і в боротьбі за її незалежність, але вперше в історії України — це студенти, які народилися і вирости в незалежній Україні. Вони народилися вільними і вже нікому ту волю не віддадуть. Це — мое покоління, яке готове створити нову, свою, вільну і незалежну Україну.

Багато молодих хлопців загинуло, і наш ворог, на жаль, не стає слабшим. Прикро дивитися на те, що інші держави байдужі до України і дають нас на розтерзання звірові. Україна переможе, я не маю сумнівів у цьому, адже там, на передовій, мої старші побратими — вільні, незалежні українці. Однак ця перемога могла бути швидкою і без такої масової кількості жертв, якби інші держави стали на її захист. Ми, як діаспора, повинні донести до світу той крик про поміч. Я розумію, що іншим народам не хочеться втручатися у війну, витрачати на це свої кошти, обладнання та людей. Але ми повинні донести до них, що наш ворог не зупиниться в Україні. Досі Україна була як кордон між Росією та Європейським світом. Якщо Росія захопить Україну, вона піде далі.

Ми повинні щодня звертатися до влади держав, у яких ми проживаємо, скликати їх на допомогу, привертати їхнє увагу, молити про втручання в ситуацію. Якщо бодай один

СТУДЕНТКА-БІЖЕНКА

Нешодавно мені випало поспілкуватися з однією дівчиною — біженкою із Луганська. Вона навчалася там в Академії культури. Тепер завершує навчання в Києві.

— Що це за балаки, ніби на Донбасі людям забороняли розмовляти російською мовою?

— Нічого подібного. Ніхто не забороняв.

— А якою мовою ви навчалися?

— І українською, і російською.

— Але в школі ви навчалися російською?

— Так, у школі — російською, але потім перейшла у гімназію, де вчилися українською.

— Чи були труднощі при переході на українську?

— Жодних. У нас тестування проводилося українською мовою і не було жодних труднощів. Я, окрім навчання, керую хором. Хористи просили мене проводити заняття українською.

— З чого розпочалися ці трагічні події на Донбасі?

— Із в'язниць випустили бандітів і озброїли їх. Вони почали безчинствувати. До них приєдналися чеченські бойовики.

— А як же місцеве населення?

— Там люди дивилися російські телеканали і зазомбовані ними.

— Хіба українські телеканали на Донбасі не транслюються?

— Транслюються. Але люди дивилися російські. Особливо проросійські настрої посилилися після приїзду патріарха московського Кирила в 2012 році. Він повинен був би говорити про Бога. Натомість патріарх лише один раз згадав Ісуса Христа і майже весь час говорив про те, як гарно жити в Росії. Я вдома сказала, що про політику не говорили, але все одно казали, як добре жилося при Союзі. Зараз не маю зв'язку зі своїми родинами. Не знаю, що з ними, і яка ситуація в місті, де вони залишилися.

— Як вам в Ірпіні?

— Добре. Нас лякали, що тут живуть бандітів, які прийдуть убивати нас. Я переконалася, що тут доброзичливі люди, які приязно ставляться до мене та інших біженців із Донбасу.

Анатолій ЗБОРОВСЬКИЙ
м. Ірпінь

Юра Йосипів з родиною
(Фото з сайту <http://archive.cym.org>)

день ми про це замовчимо, про нас забудуть, а це означатиме, що ми зрадили наших родичів, які там у вогні сподіваються на допомогу.

Я вірю в світле майбутнє України, в її незалежність, розквіт. Та кров, що зараз проливається, виміс з нашого розуму і серця ту одурманену прив'язаність до російського, що ще, можливо, залишилася у деяких людей. Мое покоління і всі ті, хто народиться в майбутньому, мають вільну душ

ПРИГНОБЛЕНИЙ ПОПІТ

«Міністр» освіти, науки і молоді Криму Наталій Гончарова заявила, що попит на викладання українською мовою в кримських школах стрімко падає. Про це повідомляє інформагенція «РИА Новости».

«Батьківський попит, оськільки лише батьки можуть визначити мову навчання для своєї дитини, на українську мову стрімко скорочується. Іде тенденція на скорочення, і тут все право батьків», — сказала Гончарова. Так, за її словами, наразі у Криму не залишилося шкіл повністю з українською мовою навчання. «У нас є в 20 школах класи з українською мовою навчання, де всі предмети викладаються українською мовою», — підкresлила «міністр».

Раніше самопроголошений «прем'єр-міністр» Криму С. Аксёнов обіцяв до листопада оприлюднити програму, за якою здійснюватиметься навчання трьома «державними» мовами Криму. А згодом прозвучала його заява, що «...те, що зараз називається Україною, навіть складно країною назвати». То яку ж державу в розумінні Аксёнова представлятиме одна з «державних» у Криму українська мова?

Стосовно ж «відсутності попиту» в Криму на все українське — варто додати, що, напевне, саме з цієї причини (а немає попиту — і крапка!) заблоковано розповсюдження й передплату на окупованій території українських видань, через кордон не пропускають з України жодної української газети і не транслюють жодного телеканалу. То як у таких умовах тиску й пригноблення вільно формуватиметься попит на українську освіту?

УКРАЇНСЬКІ ПІДРУЧНИКИ НА РОСІЙСЬКИЙ СТАНДАРТ...

Кримське «міністерство освіти, науки та молоді» отримало розпорядження щодо підготовки підручників українською та кримськотатарською мовами для загальноосвітніх шкіл. За даними прес-служби нелегітимного відомства, розпорядження було відане за підсумками наради в Міністерстві освіти і науки Росії.

У березні Міністерство освіти Росії затвердило федеральний перелік підручників, рекомендованих до використання організаціями, що здійснюють освітню діяльність за основними загальноосвітніми програмами. Підручники українською та кримськотатарською мовами до переліку додані не були. При цьому «міністерство» приділяє пильну увагу питанням викладання української та кримськотатарської мов як рідніх, підготовці та виданню підручників з цих предметів».

У зв'язку з цим російське міністерство освіти розгляне питання про легалізацію підручників українською та кримськотатарською мовами, які були раніше видані й використовуються під час «перехідного періоду» в загальноосвітніх організаціях Криму, з урахуванням проведеної експертизи. «Міносвіти» Криму має організувати та провести роботу з перекладу необхідних підручників українською та кримськотатарською мовами, а також організувати роботу щодо створення оригінальних підручників цими мовами для початкової та основної школи відповідно до російських освітніх стандартів. Ця робота має бути проведена до грудня.

«ВЧИТЕЛЬКО МОЯ,

Про талановитого молодого педагога — вчителя української мови і літератури «Української гімназії» м. Сімферополя Людмилу Петрівну Оскому в «Кримській світлиці» ми вже розповідали, зокрема, про те, що хоча вона і працює в школі всього лише п'ятий рік, проте вже чимало досягла на освітній ниві, що підтверджено численними перемогами її учнів на олімпіадах з української мови та в інших різноманітних творчих конкурсах. Сама ж вчителька стала переможницею таких конкурсів для молодих педагогів, як «Педагогічний дебют», «Зроби крок за горизонт». А тепер Людмила Петрівна взяла участь у Республіканському конкурсі «Найкращий класний керівник». На цей

конкурс молода учителька представила виховний захід, присвячений ювілею Андрія Самійловича Малишка. І хоча у нас, в Криму, зважаючи на обставини, що склалася, тепер у моді лише представники «великомогучей» літератури, але — при всій повазі до їхніх творчих здобутків — хіба вони зможуть витіснити з наших душ те, що увічнив свою поезією Андрій Малишко, який теми любові до Матері, Вчителя, Батьківщини підняв до загальнолюдських духовних висот. Воно — спільні для всіх людей, якою б мовою не були оспівані. Тож не випадково вчителька Людмила Оскома звернулася до творчості українського поета Андрія Малишка — і перемогла!

Свій відкритий виховний захід у 10-му класі НВК «Українська школа-гімназія» Людмила Петрівна розпочала з того, що коротко представила себе поважному журі.

Вона розповіла, що горда і щастлива від того, що працює вчителем. І намагається так навчати своїх учнів, щоб вони теж почувалися щастливими. Ось уже п'ятий рік своєї роботи велику увагу приділяє духовно-моральному вихованню учнів.

Вчителька вважає, що саме моральне виховання є основою всіх основ. Від того, що заронив, посіяв педагог у душу дитини, залежатиме, що зведе вона сама в майбутньому, як будуватиме свої взаємини з оточуючими. Тому і вибір її науково-методичної проблеми теж припав на духовно-моральне виховання учнів.

Людмила Петрівна розповіла про свій педагогічний проект «Духовно-моральне виховання як основа гармонійного розвитку особистості учнів». Мета її дослідження — розробити та впровадити програму духовно-морального виховання учнів шляхом соціально-педагогічної підтримки становлення та розвитку високоморальної, відповідальної, творчої, ініціативної особистості. Основні матеріали етапів цього проекту вчителька уже зібрала в папку класного керівника, яку поклала на стіл перед журі.

— Я сподіваюся, що ця розробка буде затребувана на колегами і знайде застосування в педагогічних колах, — говорить Людмила Петрівна. — Проект «Розробка та впровадження програми духовно-морального виховання учнів» підходить до свого логічного завершення. Але на досягнутому ми не зупиняємося!

— Цей навчальний рік, — розповідає далі Людмила

Петрівна, — буде присвячений використанню імітаційно-ігрових технологій в рамках духовно-морально-го спрямування уроків та виховних заходів. Уже сьогодні використовує у своїй діяльності елементи театральної педагогіки, яка покликана розкрити творчий потенціал кожної дитини. Я впевнена, що беззатанних дітей не буває, потрібно тільки розглянути, розвинути, відкрити те, що живе в кожній особистості.

Мої учні з цікавістю беруть участь у театралізованих виставах на уроках ро-

Едіє Рамазанова

сійської мови та літератури, української мови та літератури, під час позакласних виховних заходів.

У цьому ви зможете перевокатися прямо зараз. Ваші увазі ми пропонуємо фрагмент літературно-музичної композиції Андрія Самійловича Малишка. Цей захід покликаний не тільки сформулювати моральну свідомість, моральні почуття, але й «включити» школярів у різni види діяльності, де розкриваються їхні моральні відносини (люbov до рідного краю, по-вага до батьків, усвідомлення краси природи, спо-нукання до трудової діяльності, цінність дружби і люbov в житті людини).

...І ось у класі розпоча-

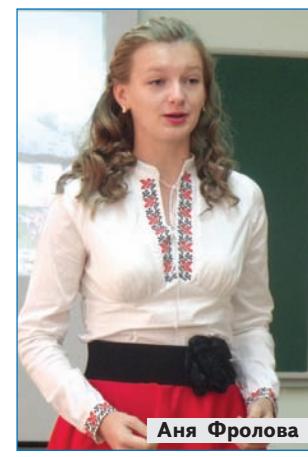
лася театралізована сцена, яка уявно перенесла глядачів в українську світлицю родини Андрія Малишка. Роль мами майбутнього поета Івіги Базиліч зіграла Едіє Рамазанова, батька Саміїла Микитовича — Олександра Данилійко, юного поета Андрія Малишка зіграв Ярослав Гончаров. З цієї коротенької сценки присутні довідалися, що родина Малишків була незаможною. Батько працював важко у полі, щоб підзаробити, шив чоботи. Бувало, вибирався навіть на заробітки у каюковські степидалекої Таврії. Свого батька-гудувальника родина проводжала, як годиться за українським звичаєм, — хлібом-сіллю на вишитому рушнику, і це з дитинства вибрали душою майбутній поет.

Мати ж виховувала дітей, часто співала їм пісні. Малий Андрій дуже любив, коли мама співала йому, часто просив її про це.

Та швидко проминуло дитинство, і Андрію Малишку теж треба було вирішити у свою життєву дорого. Звичайно ж, що з маминим вишитим рушником-оберегом. Ось звідки з'явилася відома на увесь світ «Пісня про рушник», яку природньо, як справжня українка, виконала кримська татарочка Едіє Рамазанова.

Батьківський поріг, «не-зрадливу материнську усмішку», свою першу дорого-стежину поєт запам'ятав на усе життя. Тож прозвучала на сьогоднішньому Малишковому святі й пісня «Стежина», яку душевно заспівала Аня Фролова.

Андрій Малишко усім серцем любив не тільки свою малу батьківщину, а й чарівне місто Київ. Захоплюючись його красою, він написав цикл пісень про нашу столицю: «Пісня про Київ», «Київські зорі», «Київський вальс».

Аня Фролова

На екрані присутні змогли переглянути коротенький відеофіlm про Київ у супроводі пісні «Київський вальс», а учні Аліна Воловікова, Ілля Зінченко, Ольга Лебедєва та Володимир Барченко тим часом красиво й натхненно станцювали вальс.

Було продекламовано ліричний вірш, присвячений Андрієм Малишком дружині, відомій поетесі Любові Забашті. А ще діти розповіли про те, що Андрій Самійлович найбільше шанував і любив професію вчителя. Може, тому, що саме шкільний учитель зумів розділити в своєму учнівстві задатки незвичайного таланту і підтримував його творчі поривання. Тож, як

Любов СОВИК

говорив на заході один з ведучих, свою піснею «Вчителько моя» поєт віддячив, вклонився усому вчительству. І наші десятикласники подякували своїй вчительці і присутнім на заході педагогам, виконавши цю вічну і неперевершенну пісню.

Під час виконання учнями пісні на екрані пробігали фото їхніх усміхнених учителів. Після виступу діти, не стимуючи емоцій, казали добре, теплі, щирі слова вдячності і любові своєму найкращому класному керівнику — Людмилі Петрівні Оскомі. Вони називали її вчителем від Бога, свою другою мамою, дякували за її доброту, чуйність. За те, що завдяки її однокласники стали дружинами та рідними.

Звичайно, що від таких слів у кожного вчителя виростають «крила» і слози щастя бринять в очах! Адже повага і любов учнів для педагога, думаю, важать набагато більше, ніж перемога у якомусь конкурсі.

Впевнена, що діти, виховані на таких духовно-моральних заходах, як цей, де пощастило побувати, обов'язково стануть справжніми, хорошими людьми, що і є найвищим завданням і призначенням кожного вчителя.

9

П'ятниця, 24 жовтня 2014 року

На допомогу вчителеві

КС

ЗОРЕ СВІТОВА!»

ФРАГМЕНТ ЛІТЕРАТУРНО-МУЗИЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ, ПРИСВЯЧЕНОЇ ЮВІЛЕЮ
АНДРІЯ МАЛИШКА, ПІДГОТОВЛЕНО ВЧИТЕЛЕМ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ
НВК «УКРАЇНСЬКА ШКОЛА-ГІМНАЗІЯ» ЛЮДМИЛОЮ ОСКОМОЮ

(Голос за кадром)
Ось я бачу ті очі синії,
Пальці відчуло завжди вузувати.
Б'ється мороз в посивому інєї,
Мерзнути шибки
у Малишковій хаті.
Он він сидить —
не хитрюга мій батько,
Пару чобіт все тає в базарики.
Тихий і чесний,
звичайно — багатько,
Крапля олії, сухар до сухарика.
Може, він чобіт продасть
для почину,
Сонце над ним стане радістю
просніте,
Мати ж останню продасть
спідничину
Нам на штані, на букварікі
й зошити.

Українська світлиця. У центрі кімнати стоять батьки Андрія Малишка: Ієза Базиліха (у вишитій сорочці, з намистом на ший, босоніж, із чоботами за плечима), Самійло Микитович (високий, статній, з рожішними вусами).

Батько: Ох! Як втомився я сьогодні. Доводиться косяти в тій стороні (показує праворуч) молоді тра ви й осінню отаву.

Мати: Сідай, Самійле, трошки відпочинь!

Батько: Немає часу на відпочинок! Треба лагодити «чорнобривці», а то дівчата зачекали чобітків із фарбованої шкіратини...

(Сідають на лаву, батько починає шити чоботи, заходить малій Андрій із купою книжок і зошитів)

Андрій (знимаючи капелюх): Добре віче, батьку! Добре віче, мамо!

Мати: Іди-но сюди, Дусику! Поздивися, із домашнього полотна зшила я тобі торбинку, щоб ти носив книжки (дає хлопець торбину).

Андрій: Спасибі, мамо! Буде мені тепер куди покласти «знання» свої! А ще... (задумався, потім радісно виголосив) я на цій торбинці друкованими літерами напишу свое ім'я і прізвище!

Батько: Е-е, сину! Знову ти про свою науку! Чи поможе вона тобі дів ниви-деситини обробляти? Краще вчиши чоботи шити! З цього будеш копійчину мати!

Андрій: Та що ви, тату! Навчання — світло, а неуцтво — тьма! Якщо вчитель щось раптом запитає, а я не дам відповіді. Це був би великий сором!

Батько: Ох, який розумний! Відвадити тебе від науки треба! (Зі сміхом кідає в сина чоботарський ретяг, той розвивається). Одні збитки від тебе, он навіть ретяг розбився! (До дружини) Івго, я піду збиратися на заробітки в каходські степи, у далеку Таврію.

(У світлиці залишається Андрій із матір'ю. Хлопець сідає біля матері).

Андрій: Чому у тебе в косі забліла раптом сивина?

Мати: Від любові, від тривог, на дій: ти ж у мене не один, сину мій.

Андрій: А в бабусі голова біліш, тож мене бабуся любить більш?

Мати: В неї діти — доњки і сини — додають, сердешній, сивини,

Андрій (кладе голову на коліна):
Матусю дорогенька, заспівай свое му синочку любому! Заспівай про ту журваку, що залишилася з малими дітьми, про вдовину ниву, не засіяну, незорану, і про чаечку-небугу «при битій дорозі», про зелений явір, що у воду нахилився.

Мати (співає):
Заспіваймо про руїну,
Про нашу рідну Батьківщину.
Як Січ славна воювала,
Кров за нарід проливала.
Кров рікою червоніє,
А мое серденько мліє.
Ніхто трупів не ховає,
Похоронів не справляє.
Чорний ворон опівночі
Виклював козацькі очі.

У світлицю зайшов батько із мішком.

Андрій (різко встає): Ні, матусю, така кінцівка занадто сумна! Ось послухай: «Чорний ворон опівночі не клює козацькі очі».

Батько: Ти послухай, стара, що він ото вигадує. Ну й чудна, їй Богу, дитина! Родино, проводжайте батьку у далеку путь!

(Андрій обнімає батька, мати подає синові рушник)

Мати (подав чоловікові рушник):
Нехай тебе Бог у дорозі боронить від усього лихого, нехай зірка освітлює шляхи, а ми чекатимо батька-годувальника!

Батько виходить зі світлиці

Андрій: Мамо, а мене бу деш у дорогу рушниками проводжати? Буде рушник вести мене по життю, допомагатиме жити?

Мати: Я тобі, сину, ви шитими рушниками дорогу вистелю... Будуть із тебе люди! Від слів твоїх будуть оживати, битися, щеміти та тішитися людські серця.

Ти добре, сину, проживеш,

Як знатимеш, куди ідеш, I як зуміш там, де став, Стояти так, щоб не упав. Ти добре, сину, проживеш,

Коли нікого не пригнеш I пройдеш так життєйську путь, Щоб ані бить, ні битим буть. Ти добре, синку, проживеш,

Як сироті слізки утрещ, Слабких від сильних захиши, Живих із духом підкріпиши. Ти чесно, синку, проживеш,

Коли з неправдою порвеш.

Бо правою ти пройдеш світ — Це мій святий тобі завіт.

Андрій: Матусю, я пам'ятатиму твій завіт усе життя! Знаю, материнські любов дарує людині крила. Твое серце завжди лагідне і добре, і завжди стривожене за долю своїх дітей. Воно відчуває щастя і біду, радість і печаль, і кожної мітіладне летіти за тисячі кілометрів до своєї дитини.

Мати (остає вишитий рушник):
Ой прийми, синочку, рушничок від мене,

Від зла, від спокуси хай береже тебе. Його вишивала різними нитками, Тихо поливала дрібними сльозами. У цім вишиванні всі мої старання, На тебе, мій сину, всі мої сподівання. Ой іди, синочку, та скоро вертайся, Дарунку від мами, сину, не цурайся. Додому вертайся

скоренько-скоренько, бо болить у мене за тобою серденко.

Я буду за тебе та й Бога молити, щоб могла щаслива ще тебе зустріти. (Звучить «Пісня про рушник»)

Ведучий I: Так, дитинство минає швидко, але дитяча любов до матері завжди гріє наше серце, роблячи його чутливішим, а життя — наповненішим. Не важливо, чи далеко від батьківської хати, чи близько, чи жива мама, чи її вже нема... Про все це добре знав Андрій Самійлович Малишко.

Ведучий II: Андрій Малишко... Поет-лірік від Бога. Якщо вірити в те, що Бог виліпив першу людину з глини, то Андрія Малишка, як сина селянського поета, напевно, вихоплено з вогню та з рідного ґрунту — від ступнів до чуприни, й сповіто мелодією народної пісні, мов країкою веселковою.

Малишко... Коли думаєш про поета, в душі оживають чарівні струни його поезій, його ніжного і бентежного серця.

Ведучий I: Батьківський поріг, розквітла калина під вікном рідної хати, протоптана стежка до школи, лелече гніздо на клуні, усміхнене віконце теплої дімовки, незрадлива мамина усмішка із слізовою на щоці...

Усе це — «берег» дитинства, який дає нам душевний гар, силу і радість, який треба знати, любити, пронести через усе життя. Андрій Малишко так згадує своє дитинство: «Здається, знову бачу ту нешироку, але шумну дорогу, покриту першим снігом, утворовану й пригладжену селянськими саньми. А навесні стежка оживає, сповнюються пащами квітів, звеселею очі подорожніх буйням різnobарвної рослинності».

Ведучий II: Це був перший шлях у житті поета. Він починається в Обухові, на Київщині, із пагористого кутка і слався до батьківського наділу за далеку окопицею, в полі, а там — аж на берег Дніпра, до пристані. Цією дорогою під яворами возили малого Андрійка на сіножат, нею він вирушив у Київ. І багато разів повертаєсь сюди юнаком із великого міста на рідне обійстя, пам'ятаючи все життя оту стежину.

(Лунає пісня «Стежина»)

Ведучий I: Стежиною життя Андрій Малишко окремо виділяв дерево, що прикрашає степ. У ботаніці воно іменується кленом платановидним, а народ називає його красивим словом «явір». Явір огортає свою говірливою короною не лише широкі шляхи і схили, але й старовинні народні думи. Бджоли беруть від нього мед, а люди — пісні.

Дорога під яворами — це дорога народного життя, сповнена духовної величини і нез'янучої краси. І одній із своїх книжок Малишко так і назвав: «Дорога під яворами». Ведучий II: А ми розділяємо думку Андрія Малишка і хочемо подякувати всім педагогам, адже саме ви прищеплюєте нам, своїм вихованцям, любов до знань, сієте в серцях зерно прекрасного, світлого, вічного, відкриваєте складний духовний світ буття, даете мудрі поради.

Низький уклін вам, дорогі вчителі, за професіоналізм, витримку, терпіння, за любов до обраної справи, самовідданість і багатство душі.

Хай засіяна невтомною працею

освітянська нива урожайте новими

талантами, яскравими особистостями

та визначними перемогами й здобутками в житті, а слово Вчителя буде завжди святым і чистим на землі.

Бажаємо вам міцного здоров'я, щирої радості, безхмарних благословенних днів, творчої наслаги, нових педагогічних звершень!

(Звучить пісня «Вчителько моя».

Сл. А. Малишка, муз. П. Майдороди).

Читець 1:

В теплім місяці у травні
Шепче явір думи давні,
В синім місяці у квітні
Думи явора столітні.
За водою за бистрою,
Над землею, як сестрою,
Дужа хвіля набігає,
Корінь явору ламає.
Але він на те байдужий,
Не схитнеться навіть, дужий...
Бо закоханих на волі

У лані широкополі,
В канівські веселі кручи,
В хвілі горді та ревучі.
Він, людському серцю милу,

Береже одну могилу.

Ведучий II: I в поезії, і в житті

Малишка була одна нерушна підвальніна, міцний і непівладний жод-

ним землетрусам ґрунт — рідна земля. Він ходив її нивами, дорогами, лісами й луками, вслушався в слов'янський спів, у закличне журавлине курликання, в гомін дібров і притищений щуком золотоколосих полів.

Для нього було щастям

знасти чисте джерело, щоб «води напились із глибин землі».

Спрагло відівлявся

він у «синю далину неба», в «блій пологниці снігів», у

трепетні барви райдуги, у

все, що розкривали перед

ним, щукав земної краси, сповнені чарівності незрівненні картини його Ві-

тчизни.

Читець 2:

Ти мене з дитинства підіймала,

Хліб дала і пісню солов'я,

Відвела доріг мені чимало,

Земле, зореноице моя!

Що дороги,

ДВІ ДОЛІ ПОЄДНАЛИСЯ В ЛЮБОВІ

Немає такої людини у Вижниці, що на Буковині, яка б не показала дорогу до краєзнавчого музею. «Українська світлиця», створена дбайливими руками подружжя Іванюків — Михайліни і Михайла, відома нині не лише на рідній Буковині, а й у багатьох країнах світу. Чимало краян поспішають сюди, аби відчути себе приналежними до українського роду, бо тут, у «Світлиці», кожен відчуває себе причетним до трагічної і героїчної вкраїнської історії. Хто ж вони — ці славні буковинці — Михайло та Михайліна Іванюки? Певно, що доля поєднала їх не випадково — з юних років і до золотого ювілею.

Червона калина на рушнику долі

Народилася Михайліна у селі Черногузи, на славній буковинській землі. Історія її родини — віддзеркалення трагічних по-дій, що відбувалися на українських теренах. Батько, Степан Дучук, неповнолітнім круглим сиротою 1916 року був за-гнаний під Заліщики, що на Тернопіллі, австрійськими жовнірами копати шанці, щоб стримати наступ на Буковину російської армії Олексія Брусилю. Та це не допомогло. Москалі Буковину окупували, а Степана Дучука разом з іншими буковинцями австрійці кинули на італійський фронт у гори Альпі. Після проглошення ЗУНР 1 листопада 1918 року він тікає додому. У Коломії Степана затримали колишні австрійські жовніри 41-го Буковинського полку, які вже перешли на бік України. Там зустрів багатьох хлопців зі свого села. Дали Степанові коня, і той поскакав на ньому аж до Києва оборонити Україну від ворогів, які руйнували українські міста і села.

Усього довелося зазнати воякові: і добре, і лихого. Потрапив до польського полону. Перебував у Львівському концтаборі половини «Бригадка», звідти втік додому. Тут його заарештували румуни й кинули до в'язниці в Чернівцях. Воював з фашистами, був тяжко поранений, додому повернувся без руки. Мама Євдокія з братами Василем та Григорієм та сестрами Катериною і Марією у Черногузівському сільському хорі з листопада 1918 року, в день Буковинського віча у Вижници, яке проголосувало, що Україна має бути у складі Української самостійної соборної держави, співали:

«Вже воскресла Україні і слава, і воля,
Вже нам, браття українці,
усміхнулась доля.

Гинуть наші воріженки, як роса на сонці,
Вже пануєм і ми, браття,

у своїй сторонці...»

Патріотична українська родина, в якій виховувалася Михайліна, жила в очікуванні дива. Україна постала! Україна буде вільною державою! Та радість людей виявилася передчасною. Мить свободи — і знову морок окупації. На Буковині панували нові господари — румуни, забороняючи все українське. Каравали палицями навіть за привітання: «Доброго дня!».

Ріка Черемош, над якою розкинулося село Черногузи, було кордоном між Польщею та Румунією. Одного разу старша Євдокіїна сестра Катерина забрела в Черемош — і її румунські прикордонники застрилили, а двох рідних братів Григорія і Василя, які з правого берега Черемоша (окупованого румунами) перешли на радянський берег цієї ріки біля містечка Куті, було схоплено радянськими прикордонниками і відправлено аж у Магаданський концтабір (де вони загинули з голоду). Доля рідних людей бентежила душу Михайліни, і вона встуvalа почуте, побачене, шукала однодумців. Та щирих друзів знайти було нелегко, часто зазнавала переслідувань, бо не належала до компартійних організацій.

І все-таки доля всміхнулася Михайлінці. Працювала медсестрою у селі Долішній Шепіт, а її обранець Михайло — вчителював у місцевій школі. Одразу сподобали-

ся одне одному. Він — високий, розумний, щирій. У своєму виборі не пошкодувала. Пройшли разом крізь усі випробування долі, проживши разом у любові, шануючи одне одного. Може, в цьому полягає секрет щасливого подружнього життя? «Ми ніколи не ділили роботу на свою і чужу, завжди допомагали одне одному», — говорить пані Михайліна. Усе, що робили, — для громади, для рідної Буковини. Хоча ніколи не розкошували, статків не нажили. «Нам нічого не треба, ми радіємо, що дожили до часів Незалежності. Тішимося, що зможли зробити щось для України», — у словах пані Михайліни немає самозамилування, вона щира.

З 1990 року вона співає у Вижницькому хорі «Промсвіта» ім. Т. Шевченка та церковному хорі Свято-Михайлівської УПЦ Київського патріархату. У Вижниці чиновники знають: якщо пані Михайліна береться за справу, вона обов'язково доведе її до кінця! Вона організовала збирання коштів на пам'ятник Тарасу Шевченку та Лук'яні Кобилиці, працювала скарбником під час будівництва пам'ятної каплиці над річкою Виженою з нагоди 75-ліття Буковинського віча (яке відбулося тут з листопада 1918 року). Нікого не лишали байдужими виступи дітей з гуртка «Червона калина», які є незмінними учасниками усіх урочистостей не лише у Вижници, а й в інших населених пунктах Буковини та Галичини. Запитаймо в пані Михайліни: «Коли все встигаєте?». Відповіді не почуємо, бо служить буковинка українській справі самовідано, аж до самозречення. Нетиповий приклад як для нашого pragmatичного часу...

Українка — маті, берегиня роду

Пані Михайліна пригадує 1994 рік, коли в Івано-Франківську зібралися 288 делегаток (у тому числі 29 представниць із США, Австралії, Канади, Чехії, Росії) на Світовий конгрес з нагоди 110-річчя жіночого руху в Україні, започаткованого письменницею та громадсько-культурною діячкою Наталею Кобринською. Михайліна Іванюк разом з Віорікою Маярчук були делегатками на цьому конгресі від Вижницького осередку союзянок. Вони разом з усіма делегатками автобусами проїхали Івано-Франківщину від Галича до Косова, відвідавши осередки союзянок, музеї та пам'ятки історії в Івано-Франківську, Калуші, Болехові, Галичі, Тисмениці, Коломії, Косові.

Але особливо Михайліну Іванюк вразив стенд у Калуській Світлиці, на якому висвітлювалася робота союзянок. Михайліна не полищала думка: «Як створити Світлицю у Вижниці?». Прагнула висвітлити роль жінки у боротьбі за Українську державу, і тому, щойно повернувшись додому, відразу включилася в роботу. «На замовлення Світлиці художник Віталій Косович намалював портрети Наталії Кобринської, Княгині Ольги, Насті Лісовської — Роксолани, Софії Галечко, Соломії Крушельницької. На видному місці виставлено образи, а також картину «Лебеді», на якій зображені, як через моря і скали втомлені птахи повертаються до рідних гнізд. Перед картиною в рамках під склом гласло: «Вертайтесь, Лебідоночки, на рідну Вкраїну!» — як уособлення тих українців, яких доля розкидала по всьому світу.

Якщо підрахувати, яку наполегливу пошукову роботу здійснила пані Михайліна, збираючи дані про буковинських жінок-патріоток, то матеріалу вистачить на книжку! На велосипеді об'їжджає на виколишні села, зустрічалася з родинами репресованих, слухала щемкі розповіді людей, які зазнали стільки ліха...

Нині у Світлиці зберігаються відомості про багатьох жінок-подвижниць. Ось вони, долі жінок-патріоток, про які можна дізнатися тут. З повстанським рухом була пов'язана Ганна Гожда з Підзахаричів, яка у повоєнні роки працювала прибиральницею у Вижницькому НКВС, спостерігаючи, як знищаються над за- судженими. За звязки з УПА її засудили на 25 років тюрми. Відбувши термін ув'язнення і повернувшись на рідну землю, включилася в боротьбу за незалежну Україну. Коли будували пам'ятник на місці Буковинського віча, Ганна Гожда віддала на будівництво

Михайліна (ліворуч) і Михайло (у центрі) Іванюки

свою мізерну пенсію.

Майже всі документи розкривають не-відомі сторінки в історії українського народу в роках більшовицького свавіля. Деякі з них оформлені в альбоми. Епіграфом до альбому «Ми були, є і будемо» взято слова поетеси з Тернопільщини Маріїки Потикич-Заболотної «Доля людини дается від Бога, але тисячам наших країнок долі покалічили кати». Цінні матеріали також зібрані в альбомах «Вам дзвони не грали», «Українці за короном», «Рівня».

Збирачі матеріалів не обмежуються тільки Вижниччиною чи Буковиною. У Світлиці виставлено стенд під заголовком «Доля однієї родини», де Михайло Софійчук описав трагедію родини Михайла Семчишина в селі Спас Коломийського району. 9 січня 1946 року опера-группа Тимофеєва спалила хату, стодолу, стайню родини. Сина Дмитра тричі засуджували на 25 років категорії, звідки йому вдалося двічі втекти. Всю сім'ю вивезли на Сибір, а найстаршу доньку Марію у 1952 році засудили на 25 років ув'язнення.

Ось так можна вивчати історію рідного краю — правдиву і несальфіковану. Особливо тішиться пані Михайліна, коли до музею приходять діти, підлітки. Нагадує, що вони — козацького роду. «Пишайтеся цим, бо наша історія написана кров'ю героїв, які віддали своє життя за нашу з вами свободу. Завжди будьте гідними, бо ми здавна живемо на своїй, Богом даній землі». А що Михайліна Іванюк наводить приклад з письменницею Наталією Кобринською, яка завжди передмалася долею України. На її пам'ятнику в Болехові написано: «Мене вже серце не болить». Глибоко символічні слова, які змушують замислитися над долею України сучасників. Зрештою, перевонана Михайліна Іванюк, для небайдужих робот вистачить на багато років, адже тільки за 1940–1950 роки з Чернівецької області більшовиками на спецпоселення вивезено 11 145 осіб. Варто лише додати, що ця величезна (часом така невдячна) робота провадиться пані Михайліною на... громадських засадах. Коментарі не потрібні, чи не так? Або спробуємо уявити себе на її місці хоча б на день... На щастя, завжди поряд з нею її друг, однодумець Михайло Іванюк.

Його безцінні скарби

Михайлів судилося жити під владою Польщі, Німеччини, Радянського Союзу. Народився він 2 липня 1929 року в селі Спас Коломийського району Івано-Франківської області. Багатодітна селянська родина землю обробляла самостійно, посадила великий сад. Змалку захоплювався історією, кохався у піснях. Пригадує, що навчання у школі було тяжким, бо кожна нова влада повертала учнів у попередній клас. Мовляв, яке там може бути навчання... А от коли у вересні 1951 року Михайло Іванюк став студентом українського відділення Чернівецького держуніверситету, був розчарований тим, що всі предмети ведуться... російською мовою.

Крім того, Михайло був «безпартійним», а це означало, що залишився без стипендії. «У селах велика біда, а в містах ще більша», — пригадує Михайло Іванюк. — Черги за хлібом вишиковувалися ще звечора, але ж його треба було за щось купити. Вирішив перевестися на заочне відділення, аби хоч щось заробляти». Під час «хрущовської відліги» з'явилось розпорядження, що керівні кадри у школах повинні мати відповідну освіту. Так, у 1956 році Михайло Іванюк стає заступником директора Долішньошепітської школи. У 1957 році він закінчує Чернівецький університет і з 1959 року починає пра-

ювати інспектором шкіл Вижницького райвідділу освіти. «З морального боку вважав цю працю почесною, бо на такі же посади у цьому районі працювали колись письменник Юрій Фед'кович. А умови інспекторської праці були виснажливими. Місячний заробіток був набагато нижчий, ніж в інших працівників освітніх установ», — пише про побратима Дмитро Никифоряк. До обов'язків інспектора належала вся діяльність учительства і навіть статистична звітність. Райвідділ освіти транспорту не мав. До шкіл інспектори добиралися попутними машинами, а до причілкових освітніх установ часто ходили пішки, школи працювали у дві-три зміни. Влада зобов'язувала вчителів бути присутнimi на всіх колгоспних і сільських заходах. Учителі не мали вільної хвилінини навіть у вихідні та святкові дні. На згадку про ті інспекторські часи залишилися схожіні шляхи-доріжки, якими довелося пройти Михайлів.

На початку 70-х років в Україні загострилася політична ситуація. Переслідування інтелігенції посилилося. Під час компартійної конференції Вижницького району в серпні 1973 року інспектора шкіл райвідділу освіти Михайла Іванюка заочно звинували в «українському буржуазному націоналізмі». Основною причиною було те, що він вимагав від учителів літературного мовлення на уроках і захищав права української мови в Україні. Одвічне українське питання... Заходів вживили негайно. Спочатку Михайла Іванюка перевели з інспектора шкіл на посаду вчителя української мови і літератури Вижницької восьмирічної школи. У 1980 році вийшов на пенсію за вислугу років. Не вірилося, що праця скінчилася, а його «послуги» більше не потребують. Розмірковував над власною долею і долею українського народу. За три десятки років наполегливої праці не зароблено нічого ані для рідного українського народу, ані для себе. Немає ані золота, ані багатства. Усе, що надали з дружиною, — книжки, рукописи, статті... Міг би ще працювати, адже був досвідченим педагогом, його поважали вчителі, учні, батьки. З приkrіstю usvіdomлював: його знання нікому не потрібні. Пригадав, коли звільнявся у 1951 році з учительської праці, то в Яблунівському районі з ним членою попрощалися і на дорогу сказали: «З вашим вїздом відчуватимемо в районі втрату». А от коли звільнявся з педагогічної праці досвідченим педагогом, нічого доброго не почув.

Але завжди поруч була його вірна берегина — Михайлина, з якою пройшов крізь буревії і заметлі. І дочекався, коли випогодилося. «На шляху в науку та письменство перед ним стояла серпаста і молоткаста червона рогатка, — ділиться спогадами дружина Михайлина. — Він навіть не міг працювати учителем «колхозного языка и литератури» у середній школі, а вчителював у маленьких і віддалених від районного центру селах з неповно-середніми школами. А причиною його праці на посаді інспектора шкіл була низька заробітна плата з частими розїздами за власний рахунок до населених пунктів і хрушевська політична відлига після стalinізму. Зрештою, вона й не була керівною. І праця в домашніх умовах з книжкою та олівцем у руці рятувала його від гіркоти та болю й повсюдної несправедливості в умовах будівництва світлого майбутнього всього людства та компартії-горілчаної отрути».

Михайло — добротворець

Поетеса з Вижниці Надія Кибич назвала невтомного збирача українського фольклору Михайла Іванюка «добротворцем», присвятивши йому такі рядки: «Роки наближають людину до межі, щоб підсумок підбити честь по честі, а він стоїть на тому рубежі, і далі хрест важкий свій прагне нести». У житті, як на довгій ниві, трапляється всяке. Михайло, який з ранніх років зрозумів, що чужинська влада ніколи не принесе українцям добра, дотримувався цієї істини протягом усього життя. Михайло Іванюк — автор збірки поезій «Невільничі поезії» (1994) та оповідань «Голодна вечера» (1999) і «Боротьба трьох розумів» (2004). У його доробку — краєзнавчо-енциклопедичне дослідження «Літературно-мистецька Вижниця», в якому можна знайти імена талановитих буко-винців, які своєю працею прославляють рідний край, його мистецтво, літературу, працю. А скільки праць так і лишилося в рукописах? Шкода, що такий його неоцінений доробок, як книжка «Народні ігри та іграшки», не використовуються у наукових та позашкільних закладах. Адже ігри, якими бавилися нащі праціди, — то криниця знань, мудрості, добра. Дегуманізована і здеморалізована освіта вкрай потребує свіжої крові! Бо ризикуємо вирости покоління бездухової молоді, не здатної любити рідну землю, боронити її від зайд-чужинців. І тому болить сьогодні душа в подружжя Іванюків, і тому прагнуть вони перелити в молоді серця свою любов до України.

Отак і торує подружжя свій життєвий шлях — гідно, самовіддано, красиво. Михайло і Михайлина — активні члени «Прогресії» ім. Тараса Шевченка, які на пам'ятник поету у Вижниці в 1992 році похертівали свої невеликі пенсії. До речі, саме хористи Вижницького хору «Прогресія» ім. Т. Шевченка взяли на себе основний тягар у роки будівництва пам'ятника Т. Шевченкові, каплиці про Буковинське вічне та символічної могили борцям за волю України. Звісно, що Михайло Іванюк завжди був найактивнішим хористом. Надзвичайно цінною є збірка «Повстанські пісні в записах Михайла Іванюка», до якої увійшли сто найкращих повстанських пісні, записаних ним більш як півстоліття тому у своєму рідному селі Спас Коломийського району Івано-Франківської області. Ще в юнацькі роки пан Михайло, який був очевидцем повстанського руху, захоплювався піснями, які співали вояки УПА на постоїх і маршах. Тексти цих пісень записував ще в ті роки, а мелодії запам'ятував. До збірки записаних Михайлом Іванюком увійшли не тільки повстанські пісні, але й стрілецькі, кошацькі, а також лірічні про кохання. Сучасного слухача не можуть не хвилювати слова з пісні «Слава, слава, наш Кобзарю»: «Слава, слава, наш Кобзарю, твоїх діток рій, за тобою йдуть юрбою шляхом твоїх мрій».

* * *

...Тішилася і тішуся, що доля подарувала мені знайомство зі славним подружжям Іванюків. На жаль, влітку надійшла гірка звістка з Вижниці: пан Михайло відійшов у вічність. Його вірна дружина тяжко переживає цю втрату, а разом з нею сумують всі ті, хто протягом багатьох років знав цю надзвичайно скромну у побуті подружню пару, яка жила доброочинними справами в ім'я України. Пані Михайлина говорить, що шукає розраду поміж людей, однодумців. Двері музею не значяться. Сюди йдуть з усієї України, аби доторкнутися до геройчної нашої минувшини. Тож нехай в ім'я світлої пам'яті невтомного сівача на рідній ниві Михайла Іванюка Господь подарує його дружині ще багато років творчого та активного життя.

Наталія ОСИПЧУК,
письменниця, член НСПУ

ЗАЛИШАЄМО НА ЗЕМЛІ ЧУДОВИЙ СКАРБ — ПІСНІ

Живе в Санкт-Петербурзі Валеріан Стратуца — український композитор, лауреат міжнародних і всесоюзних конкурсів. Будучи особисто знайомим з Вірою Сергіївною Роїк, він написав низку пісень на присвячені їй вірші різних авторів. А наш кримський співак Орест Мартинів, заслужений працівник культури України та Криму, включив їх у свій репертуар і виконує дуже задушевно в концертах. От і недавно я отримав від композитора вісточку з міста на Неві та диск із записами його нових пісень.

Валеріан Стратуца з 2010 року активно співпрацює з петербурзьким ансамблем авторської пісні «Срібне джерело». Наприклад, у квітні 2013 року в Центрі культури та дозвілля «Кіровець» відбувся творчий вечір композитора. А цього року до 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка там же проведено музично-літературну зустріч «Людей і Господа любить». В її програмі виступили Український хор Санкт-Петербургу «Кобзар» та ансамбл «Срібне джерело».

За значний внесок у розвиток української культури та участь у концертах, присвячених творчості Т. Шевченка, Валеріана Стратуци нагороджено грамотою Української національно-культурної автономії Санкт-Петербурга. А його пісня «Осінні покоси» у виконанні

та інших композиторів на слова Т. Шевченка, українські сучасні пісні різних авторів та народні твори. Театральна студія «Лимоні» Санкт-Петербурзької педіатричної академії показала спектакль «Вій» за мотивами містичної повісті Михаїла Гоголя.

За значний внесок у розвиток української культури та участь у концертах, присвячених творчості Т. Шевченка, Валеріана Стратуци нагороджено грамотою Української національно-культурної автономії Санкт-Петербурга. А його пісня «Осінні покоси» у виконанні

ДУРМАН КОХАННЯ

Романс

Спокійно

mf

Em

Муз. В.Стратуци
Сл. В.Мамонтова
Перекл. М.Тарасюк

The musical notation is in common time (indicated by 'C'). It consists of two staves. The first staff starts with a treble clef, a sharp sign, and 'Em'. The lyrics begin with '1. Знов вес-ну я стрів, пов-ну чи-с тих мрій,'. The second staff starts with a bass clef, a sharp sign, and 'B7'. The lyrics continue with 'і ду-ша, як пташ-ка у по-ло-ні. Про-лі-та-ють дні;'. The third staff starts with a treble clef, a sharp sign, and 'G'. The lyrics include 'ве-cho-ри сум-ні, в тво-їх ві-ях без-на-дій-но'. A 'Prisipiv' section follows with 'то-ну. Ко-хан-ня дур-ман, слів са-мо-об-ман...'. The fourth staff starts with a bass clef, a sharp sign, and 'Am'. The lyrics continue with 'Ro-zíj-shlyssic стеж-ки, як гор-ді ri-ki.' and 'Від-ту-жив ро-ман, ти-мій та-ліс-ман...'. The fifth staff starts with a treble clef, a sharp sign, and 'B7'. The lyrics end with 'За-ли-шай-ся мрі-е-ю на-ві-ки! - ві-ки!'.

2. Дуже-дуже жаль, що моя печаль
Від твоєї усмішки не знікне.
А надій даль — крізь слози вуаль,
Рвутся струни чарівної скрипки...

3. Холод і вогонь поміж двох долонь.
Як їх поєднати одночасно?
Хай моя рука і твоя рука
Хоч на мить зустрінуться на щастя.

Валеріан Стратуца

ансамблю «Срібне джерело» українською мовою була визнана країною в конкурсі, проведенню автономією. Всього ж він створив більше тисячі пісень на вірші українських і російських поетів.

Лист від композитора люб'язно привезла мені з Санкт-Петербурга кримська журналістка Людмила Полякова, через яку я передав Валеріану Григоровичу диск із записом його пісень, присвячених Вірою Сергіївні, у виконанні Ореста Мартиніва. У листі В. Стратуци висловив мені та Оресту щиру вдячність за озвучення його пісень.

«Я зачарований, — пише він. — Знаю, як непросто було озвучити мелодії моєї душі, які я присвячу Герою України,

ВІЧНЕ

сл. Надій Риндич муз. Валеріана Стратуци

The musical notation is in common time (indicated by 'C'). It consists of two staves. The first staff starts with a treble clef, a sharp sign, and 'Em'. The lyrics begin with '1. На честь її я сі-кра-ве сон-ця про-'. The second staff starts with a bass clef, a sharp sign, and 'Bm7'. The lyrics continue with 'мі-ням не бо ви-ши-ва-е.' and 'скла-в ді-точ-ки, мов до-лонь-ки, ка-'. The third staff starts with a treble clef, a sharp sign, and 'C'. The lyrics continue with 'ли-на го-ло-ву в-клю-ня-е. У-ка-я-'. The fourth staff starts with a bass clef, a sharp sign, and 'B7'. The lyrics continue with 'ні-й жу-рі-ві сто-ть на честь її гра-ніт-на-'. The fifth staff starts with a treble clef, a sharp sign, and 'G'. The lyrics continue with 'ст-ла. Тут сер-це мо-же го-во-ри-ть тут'. The sixth staff starts with a bass clef, a sharp sign, and 'Em'. The lyrics continue with 'Ві-ри по-сміш-ка ве-се-ла. 2. Ве-'. The seventh staff starts with a treble clef, a sharp sign, and 'Em'. The lyrics continue with '2. Ве-са-я, бо жит-я люб-ля, лю-де-ї в-ка-ло-вій-край-'. The eighth staff starts with a bass clef, a sharp sign, and 'B7'. The lyrics continue with 'та-ні-ви-ла-я бі-лок-ри-а-'. The ninth staff starts with a treble clef, a sharp sign, and 'G'. The lyrics continue with 'лі-ша-я у ві-чній ві-ри-й ра-'. The tenth staff starts with a bass clef, a sharp sign, and 'Em'. The lyrics continue with '3. Повтори-ти-ший куплет.'

Вадим РОЇК

голос (а він звучить від щирого серця)

зазвичав і в Петербурзі. Щастя вам усім на ниві культури! Дуже приємно, що ми залишаємо на цій землі після себе чудовий скарб — пісні про рідну і таку поважну кримчанку Вірою Сергіївну Роїк. Вона з нами, в наших серцях. Спасибі вам, дорогі мої земляки! Щастя вам і всіх благ!»

Валеріан Стратуца надіслав ноти таких своїх нових пісень, як «Вічне», «Дурман кохання», «Коли цвіте любов», три пісні на слова Анни Ахматової — «Запах синих зерен винограду», «Білою ніччю». Дві з них пропонуємо увазі читачів.

Вадим РОЇК

ДО КІЄВА, щоб підтримати Україну, збираються російські співаки

Як повідомило Радіо «Свобода», концерт «Акваріума» повинен відбутися в центрі Києва, біля самого Хрешчатика, 14 грудня, і сенс скрутили коментарі для «Московського комсомольця» від Бориса Гребенщикова, який взагалі-то небагатослівний з пресою, зводиться до такої фрази: «Наша музика несе мир, як несемо його в будь-якому місці на планеті».

Концерт «Телевізор» в Києві запланований на 16 листопада, і він теж присвячений миру, тільки з трохи іншим вектором: «Ні — війні!». Лідер групи Михайло Борзикін, який зараз виступає в Швеції, теж надіслав свій коментар — мабуть, ситуація навколо українських гастроелей російських артистів така, що без пояснень обійтися складно.

«Для групи це не просто черговий концерт у сусідній державі, основна наша ідея — це заклик до миру, — розповідає Михайло Борзикін. — Однією з назв розглядалася цитата з Леннона «Give peace a chance» («Дайте миру шанс»). Але за погодженням з організаторами ми все-таки зупинилися на назві «Ні — війні!», тому що зараз головне — це зупинити вбивство людей. Нам ця війна огідна, щоб її закінчити, потрібні зусилля і з російського, і з українського боку. Але однією з умов настання миру я вважаю виведення російських солдатів і зброй з території України».

За словами прес-секретаря групи «Телевізор» Ксенії Іванової, ідея концерту ви-

никла з ініціативи організаторів з Києва, з якими група працює давно, вони і запропонували виступити в Києві разом з українською групою «Колезький асесор», яка теж давно знайома «Телевізору», при цьому спільній концерт обов'язково повинен нести заклик до миру.

«Я сподіваюся, що поїздка буде вдалою. Зараз ходять чутки, що складно буде перетнути кордон, що людей можуть непустити до України і що для безперешкодного проїзду слід мати оригінал офіційного запрошення. Але ми сподіваємося, що організатори все це врахують, і що складнощі на кордоні у нас не буде», — каже Ксенія Іванова.

Натомість складнощі можуть початися вдома, після повернення з гастроелей, — судачи з того, що стало відбуватися з Андрієм Макаревичем і Діаною Арbenіною, які виступили в Україні...

Борис Гребенщиков

УСПІХ У ДРЕЗДЕНІ

ЛУКАШЕНКО ЗВИNUVATIV ROSIJO І СКАЗAV, ЩО ВІН — UKRAЇNEЦЬ...

Президент Білорусі Олександр Лукашенко минулої п'ятниці на пресконференції для журналістів регіональних ЗМІ з Росії багато говорив про Україну. Зокрема, він закликав зупинити війну на Донбасі і звинувачував Росію у порушенні міжнародних угод під час анексії Криму та підтримці так званих «ДНР» і «ЛНР». Білоруський президент також зізнався, що він має українське коріння.

Майже всю першу годину пресконференції для російських журналістів, яка тривала 5 з половиною годин, Олександр Лукашенко присвятів подіям в Україні, а потім ще багато разів повертається до них. Він, серед іншого, говорив про посередницькі дії Білорусі у конфлікті на Донбасі, зокрема, зауважив, що від початку був готовий навіть направити туди білоруський військовий контингент для розведення учасників конфлікту, але начебто на Заході від його пропозиції відмовилися.

Російські журналісти, які сприймають Лукашенка як вірного союзника Росії, запитували в нього, чому Білорусь та Росія «не діють спільним фронтом» щодо ситуації в Україні, вони явно не сподівались почути відповіді з критикою дій Росії.

«Давайте не будемо темнити один перед одним: якщо б не Росія, то дні «ДНР» і «ЛНР» були б давно злічені», — зазначив Олександр Лукашенко.

Білоруський президент назвав події на Донбасі «різаниною» і нахолосив, що конфлікт в Україні може бути вирішений тільки шляхом переговорів, бо переможців у цій війні не буде. Лукашенко відмовився відповісти на запитання, чи визнає він Крим російським, проте прочитав лекцію про Будапештський меморандум 1994 року, який він особисто підписував від імені Білорусі, і нагадав його головну суть.

«Тому неприпустимо, якщо якесь держава порушує територіальну цілісність, яку було гарантовано, і забирає частину території в тій чи іншій державі», — наголосив Президент Білорусі.

При цьому Олександр Лукашенко заявив, що не боїться територіальних зазіхань Росії на білоруські землі, навіть пожартував, що добре

«У нас важко розрізати людину і подивитися, росіянин це чи білорус. Ми цього не робимо, тому що в Білорусі змішане все: російська кров, польська, українська, єврейська, навіть татар у нас 30 тисяч живе. Білорус — це така гримуча суміш, конгломерат. Чому ж і розумні люди — бо просякли усім цим. Але це я не про себе, я про білорусів. Я більше українець, напевно», — сказав Президент Білорусі.

Коли в Олександра Лукашенка спитали, про що він як президент найбільше жалкує, відповідь була відверта.

«Я шкодую дуже про те, що я вивів ядерну зброю з Білорусі. Ми це зробили абсолютно безоплатно. Так, я мав виконувати домовленості, ухвалені ще до мене. Але гадаю, що у тому безладі, який тоді був, ніхто на мене надто не натиснув більше. Кучма ж сказав, що ми обслуговувати її не зможемо. Сьогодні, з висоти прожитого, вважаю, що все ми б обслугили, все було б нормальним, але нами ніхто б так не понукав, як тепер», — зауважив Лукашенко.

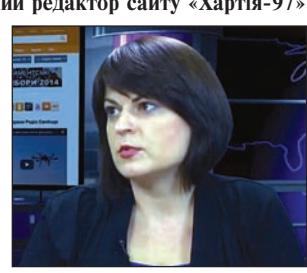
Білоруські політологи помічають змінення незалежницької риторики з уст Лукашенка і пояснюють це реакцією на агресію Росії проти України.

«Коли Лукашенко говорить про територіальні зміни, це, скоріше, захисна реакція на ту ідеологію, яка зараз панує в Росії. На зразок тієї, що сьогоднішні незалежні республіки — це результат радянської політики, штучні утворення, які історично ніколи не існували», — говорить політолог із Мінська Павел Усов.

На думку спостерігачів, ця пресконференція Президента Білорусі була однією з найбільш антиросійських за його 20 років при владі. Олександр Лукашенко — крім критики дій Росії в Криму та на Донбасі — скажився, що Росія не хоче постачати в Білорусь зброю, а також, що у Москві роблять кроки, які призводять до фінансових збитків у Мінську.

Валерій КАЛІНОВСЬКИЙ
Radio «Свобода»

ТИМ ЧАСОМ... Президент Білорусі Олександр Лукашенко не може бути союзником держави, в якій переміг Майдан. У цьому переконувала в інтерв'ю Радіо «Свобода» опозиціонерка з Білорусі, яка була змушені залишити свою Батьківщину, головний редактор сайту «Хартія-97» Наталія Радіна. На її думку, Лукашенко був і залишається маріонеткою Кремля, й свого-дні на території Білорусі розташовані російські війська. Ці війська можуть відкрити новий фронт у війні проти України, стверджує журналістка. І взагалі, вважає Наталія Радіна, не можна будувати нову демократичну державу, дружачи із диктатором. Хоча одним із перших на Майдані загинув білорус, нова київська влада не гребе контактими із нинішнім білоруським режимом...

«НЕГІДНИКИ ПРАГНУТЬ СТАТИ БОГАМИ, ХОЧУТЬ, ЩОБ З НІХ МАЛЮВАЛИ ІКОНИ...»

Мар'ян ДУКСА

БІЛОРУСАМ, ЯКІ ЗАІХАЛИ ДАЛЕКО

Хто не втікав, зізнайся,
Туди, де нас й не ждали.
Жити можна хоч на Марсі, —
Лиш від села б подали!

Подалі від облуди,
Від коней відібраних,
Від голоду і скрути,
Від бригадирів п'яніх.

Хоч в глушину сибирську, —
Колгоспу, щоб не знати, —
Від найрідніших, близьких,
Яким тут вікувати.

Курілася соша.
Нам на прощання знову.

I плакала душа
У тиші світанковій.

Квітучо-ясне поле
Прощається із нами,
I гризла злая доля
Батьків наших ночами.

Лишилась тінь утіхи —
Сльоза в очах розквітла.
Дріявилися стріхи
Й раптово сліпли вікна.

Мій край багато літ
Жив у нужді глибокій.
О де ви, наших бід
Болючі осколки?

Микола МЯТЛИЦЬКИЙ

* * *

Слухаю, притаено смакую
Музику, що в слові ожила.
Мову соковиту, яку
Діл привіз з поліського села.

На прилавку — дух боровиковий:
Покупець, спинися, пригиби
Мови рідної таке паухче слово,
Як останні у гаю гриби.

Ось спинився туз якійсь, дієтич,
Позирає. Бронзовий загар.
Що ж, бери, клади свої монети!
Морщиться: не до смаку товар.

Дід на нього сумно поглядає:
Не береш — то йди собі чимдуж...
Помирає мова, не торкає
Слух тугий погордливих чинуш.

Таїсія МЕЛЬЧАНКО

* * *

МОВА
Що я без тебе? —
Глухота... Глухота... Не чути

Пташки як щебечуть,
В джерельці як б'ється

Вода-брукота,
Як сонячний промінь сміється..

Ну що я без тебе?
...Німota... Німota...

Із серця не вирвється я слово:

Вітчизно! Матуся!

Любов! Доброта!

О, мово! Всьому ти — основа.

А що я з тобою?

Я — пісня. Я — дзвін.

Я — сила. Я — дужсть земная.

Ніхто ріднім слову

Не зігне колін,

Поки моя мова світає!

Михась ПАЗНЯКОВ

* * *

Народе мій, рідний народе,
Безправний, не маєш свободи,
Зневажений, бідний, забутий,
Отруєний, збитий, зігнутий...

Який же могутній, дбайливий!

Який ти міцний, терпеливий!

З тобою б по-людські коли —

Ти б диво творив на землі!

Уладзімір КАРАТКЕВИЧ

* * *

Уривок з вірша «Павлюк Багрим»
Білорусь моя, сонце,
Пресвітлая, рідна маті!

На яких роздоріжжях

Дні щасливі згубились твої?

Ки удастся хоч діам

Щасливого дня дочекатись

Після мужності й зваги.

Після стількох кривавих боїв?

Алесь ПІСЬМЯНКОВ

* * *

І в Хотимську, і в Турові,

і в Глуську

Ми знай сумуємо собі

по-білоруські.

На жаль, нема нічого вічного

У світі цьому, й незворотного.

А нами ж стільки уже знівечено

Свого, святого й дуже рідного.

* * *

І в Хотимську, і в Турові,

і в Глуську

Ми знай сумуємо собі

по-білоруські.

На жаль, нема нічого вічного

У світі цьому, й незворотного.

А нами ж стільки уже знівечено

Свого, святого й дуже рідного.

* * *

І в Хотимську, і в Турові,

і в Глуську

Ми знай сумуємо собі

по-білоруські.

На жаль, нема нічого вічного

У світі цьому, й незворотного.

А нами ж стільки уже знівечено

Свого, святого й дуже рідного.

* * *

І в Хотимську, і в Турові,

і в Глуську

Ми знай сумуємо собі

по-білоруські.

На жаль, нема нічого вічного

У світі цьому, й незворотного.

А нами ж стільки уже знівечено

Свого, святого й дуже рідного.

* * *

І в Хотимську, і в Турові,

ДИКТАНТ

— ОПОВІДАННЯ —

Середньої школи в нашому селі нема, тому 1 вересня я йду в сусіднє село, де вона є. Йду і рахую: туди два кілометри, назад два кілометри. Двічі по два — чотири. За тиждень це буде двадцять чотири, за місяць — дев'яносто шість, а за рік — тисячу з гаком... Так можна і земну кулю обійтися.

Мене записали в п'ятий «б». Поки запи-сували, пролунав дзвоник і я запізнився на перший урок. Я зайшов у клас і голосно сказав: «Добрий день!». Весь клас підвісився на ноги і хором відповів: «Доброго дня, пане директор!». Телепнem я ніколи не був, тому відразу зметикував: повинен був прийти директор, а прийшов я.

Вчителька записала мое прізвище, зиркнула на парту біля вікна, де сиділа руда-руда дівчинка, і ткнула указкою:

— Можете зайняти вільне місце.

По класу прокотився смішок. Я — не телепень, але я нічого не зрозумів, а поки метикував, до класу ввійшов директор.

На перерві моя руденька сусідка тихо запитала:

— А як тебе звати?

— Руслан! — голосно відповів я.

Весь клас чомусь розсміявся. Я — не телепень, але я нічого не зрозумів і тихенько запитав у сусідки:

— А тебе як звати?

— Руслана...

Все зрозуміло. Тепер почнуть дражнитись. Добре, що хоч не Людмила, як у Пушкіна... Руслан і Людмила. Я помітив, що сусідка зніяковіла, і тому запитав:

— А прізвище?

— Карапе...

— Як ти сказала? — здивувався я.

— Ка-ра-лець... А що?

— Нічого. Моя бабуся народилася в селі Карапе. Це за Бахчисараем...

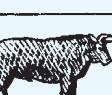
— Дивно... — промовила вона, і я в знак згоди кивнув головою. — Я й не знала, що в Криму є таке село...

У нас кожного дня по шість уроків. Не школа, а університет. Перший урок — українська мова. Останній — кримськотатарська, а між ними ще й англійська... Цікаво, якщо змішати три мови, що вийде? Певне, вінегрет...

Українська мова мені дается легко. Я навіть пісню вивчив «Дивлюсь я на небо та й думку гадаю». Весь клас співає «гадаю», а я по-татарськи твердо — «гъадаю». Вчителька каже, що я єдиний співаю правильно.

На перерви Руслана пригощає мене яблуком, але я ввічливо відмовляюсь. Тут тільки дай привід — відразу весь клас почне дражнитись «Руслан і Руслана — закоханих пар...». Тому я мушу поводитись обережно і дипломатично, як посол дружньої держави.

СЛОВНИК ДРУЖБИ —

ВІСЛЮК		ЭШЕК
ВІВЦЯ		КЬОЙ
БІК		БУГЬА
СОБАКА		КОПЕК
КІШКА		МЫШЫКЬ
КОРОВА		СЫГЫРЬ
ВЕДМІДЬ		АОВ

ДОСТЛУКЪ ЛУГЪАТЫ

ФІЛЬ		Слон
АРСЛАН		ЛЕВ
КЬАПЛАН		ТИГР
КЬАШКЫР		ВОВК
ТИЛЬКИ		ЛИСИЦЯ
ДЕВЕ		ВЕРБЛЮД
АТ		КІНЬ

АБЕТКУ ПРО КРИМ СТВОРИЛИ МОЛОДІ УКРАЇНСЬКІ ІЛЮСТРАТОРИ

Випускники Київського державного інституту декоративно-прикладного мистецтва та дизайну Наталя Гут та Іван Дегтярьов створили дитячу книжку «Абетка про Крим». Про це розповідає видання «Читомо».

Створити таку книжку ілюстратори запланували якраз під час анексії Криму Росією. «Ми любимо Крим, і не хочемо, щоб від нього відверталися й забували, — ділиться Наталя, для якої абетка стала темою дипломного проекту. — Тому ви-рішили зробити так, щоб маленькі діти змогли з ним познайомитися бодай через цю книжку».

Робота над книжкою тривала близько трьох місяців. Ілюстрації до книги Наталя малювали сама, а вірші Іван з Наталею писали разом. Героями «Абетки» стали кримські міста, мешканці півострова, представники флори й фауни.

Питаннями видання та поширення своєї книжки Наталя та Іван ще не займалися — «Абетка про Крим» існує лише в кількох примірниках. Ілюстратори заявляють, що відкріті до співпраці і мріють про те, щоб книжку було видано.

Зарах Наталя та Іван продовжують на-вчання в Академії образотворчих мис-тецтв у Вроцлаві.

НАЙКРАЩИЙ ДАРУНОК ДЛЯ КОЖНОЇ ДИТИНИ!

Понад півстоліття журнал «Малятко» плекає маленьких читачів України. Ху-дожнє слово — найпотужніший інстру-мент виховання. Саме тому у виданні представлено найкращі зразки вітчиз-нянської та зарубіжної дитячої літерату-ри. Тут ви знайдете всі улюблени ми-люками жанри: казки, вірші, оповідки, загадки, мірилки, лічилки...

«Малятко» розвиває і творчі здібності дітей, залишаючи їх до участі в різноманітних конкурсах. Крім того, щономера жур-нал пропонує читачам вкладку з іграшкою-саморобкою.

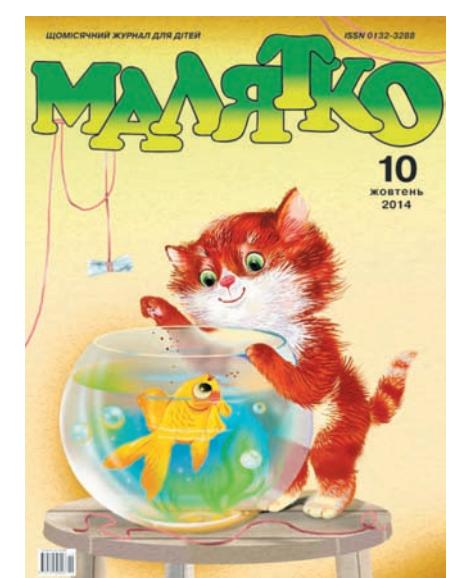
Видання допомагає батькам змалку фор-мувати в дитині почуття любові до рідного краю, виховує доброту й мілосердя. А ще — художній смак: і через слово, і через гарний малюнок.

З журналом «Малятко» цікаво в дитсадку і легко в школі, адже тут публікуються й пізнавальні оповідки, і завдання на роз-віток мислення, пам'яті, уваги тощо.

Журнал «Малятко» — найкращий дару-ноч для кожної дитини!

Видання щомісячне, його обсяг — 24 сторінки.

Вартість піврічної передплати — 68 грн. (передплатний індекс: 23896); річної — 124 грн. (передплатний індекс: 74304)

Переклав українською
Данило КОНОНЕНКО

(Продовження. Поч. у № 42)
Відходчи з важкими боями окремими групами з Карпат, ковпаківці знищували фашистських карателів і без попередження відкривали вогонь по вояках УПА, які траплялися на їхньому шляху відступу.

Внаслідок цих подій керівники ОУН-УПА остаточно зрозуміли, що жодних переговорів з представниками Москви про майбутнє України після перемоги над фашизмом не може бути.

ПІДСУМКИ РЕЙДУ ПАРТИЗАНСЬКОГО З'ЄДНАННЯ С. А. КОВПАКА

(Дані партізанської розвідки)

- Більшість населення західних областей України підтримують ОУН-УПА і беруть участь у військових формуваннях.

2. Після звільнення з-під арешту Степана Бандери він зрозумів, що Гітлер і його оточення ніколи не допустять утворення самостійної, незалежної, сувореної, соборної України на захопленій ними території колишнього Радянського Союзу.

Разом з Мельником вони вирішили здійснити віковічну мрію українського народу про свою незалежність за допомогою ОУН-УПА, які переходили в глибоку конспірацію.

УПА — Українська повстанська армія, створена за зразком Запорозької Січі (рій, чота, сотня, курін). Сформована з місцевого населення, а також з тих, хто виходив з оточення або з полону і приймав ідею боротьби за вільну Україну.

Усім воякам перед вступом в УПА необхідно було скласти присягу на вірність Україні. Кожному з них присвоювалось псевдо (ім'я), яким вони повинні користуватись на весь час перебування в цьому з'єднанні. Звертання між собою і командирами однаково для всіх: друже ройовий, друже чотовий, друже сотенній... Наказ командира — закон для стрільця. Вояк у полоні ніколи не здається.

УПА дислокується в лісах і гірських масивах Карпат, а за потреби і в населених пунктах західних областей України. В глибокому підпілі створені школи для підготовки командного складу. Місяця розташування підрозділів УПА, як правило, ретельно замасковані з урахуванням місцевості. З'язок між усіма підрозділами ОУН-УПА здійснюється за допомогою глибоко законспірованої системи.

Керівники ОУН-УПА провели в західних областях України адміністративний розподіл: станиця, район, округ, край. На чолі цих одиниць призначались перевірені, відані справи люди, які виконували суворі закони конспірації. Перед призначенням вони також складали присягу на вірність вільній, соборній Україні, яка буде створена в запеклій боротьбі з московськими і українськими комуністами після визволення України від німецьких окупантів.

3. Виявлені німецькі бази і гарнізони під час руху партізанського з'єднання широко застосовувались

диверсії: підправив залишених мостів і колій, підправив шляхових мостів, підрив складів боеприпасів.

У 1958 році під час лікування в одному з санаторіїв Одеси я познайомився з Борисом Коцюбинським, який проживав в одній кімнаті зі мною. Він розповів мені про себе.

Служив Борис командиром роти у військах МВС. Під час відступу його частина прикривала відхід наших військ. Коли ж війська наступали, частини МВС забезпечували нормальну роботу глибоких тилів фронту.

«На початку весни 1944 року Радянська Армія почала звільнення від німців західні області України, залишивши у гірські ліси і Карпатські гори. В населених пунктах було багато чоловіків. Вони з різних причин не перебували у військових частинах. Ми їх заразовували у свої частини, — розповідав далі Борис, — а про причини уникнення військової служби мали розібратися компетентні органи після

С. Ковпак

війни. Цим людям пояснили, що їхнє майбутнє повністю залежить від них самих: чим краще вони будуть воювати проти фашистів, тим швидше будуть реабілітовані».

Борис продовжував свою розповідь:

«У лісах і горах Карпат ми зустрічали окремі частини невідомого раніше війська. Вони не брали участі в боях проти німецьких військ і з невідомих нам причин залишалися осторонь усіх подій.

Степан ХМАРНИЙ

ПРАВДА ПРО ОУН-УПА (не вся...)

терно, що, як правило, вояки УПА в полон не здавались. З гаслом «Слава Україні!» вони кінчали життя самогубством: стрілялись або підірвались на гранатах. Важко поранених ми також у полон не брали. Серед вояків, загиблих під час бойових дій, була значна кількість представників інших національностей, які прийняли ідеї ОУН-УПА щодо створення самостійної, незалежної держави збройним шляхом, бо в тих республіках, де вони проживали, такої можливості не було.

Значні втрати були і в нас, а також в спецгрупах з місцевого населення. Влітку 1946 року я був важко поранений і контужений від вибуху гранати, а після лікування виписаний із госпіталів інвалідом Вітчизняної війни II групи», — закінчив свою розповідь про участь в тих подіях старший лейтенант військ МВС Борис Леонідович Коцюбинський.

У розповідях багатьох учасників тих подій жодного разу не йшлося про те, що військові формування ОУН-УПА знищували місцеве населення. Цього і не могло бути, бо більшість населення західних областей України активно підтримувало ці формування не тільки матеріально, а й своєю безпосередньою участю. Всі чоловіки, котрі були здатні носити зброю, були в УПА.

Діти і молодь були надійними з'язковими з усіма службами ОУН-УПА. Безперечно, що служба безпеки (СБ), яка була створена ОУН-УПА, знищувала зрадників-«секції», а також тих, хто агітував серед місцевого населення про переваги радянського способу життя.

Останнім часом широка громадськість України виступає за підтримку Президента нашої держави В. А. Ющенка і його команди в питанні національного примирення і за те, щоб надати ОУН-УПА статусу учасників бойових дій у період Великої Вітчизняної війни як воїнів, що активно боролися за створення сувореної, самостійної, незалежної і соборної України.

Ворогами національного примирення є ті, хто був організатором, натхненником і безпосереднім виконавцем вказівок комуністичних яструбів Росії та України, спрямованіх на братобівчу війну серед українського народу (і не тільки українського), а також ті, хто досі не розібрався в багаторічній брехливій комуністичній пропаганді, направлений на подальший розбрат українського народу.

Починаючи з листопада 1917 року і до цих часів, комуністи — яструби-манкути були завжди організаторами знищення країн синів українського народу під час багатьох голodomорів, репресій та інших акцій. Їм усім давно потрібно стати на коліна і просити у нашого народу прощення за ті незчисленні жертви і знищання, які вони здійснили протягом десятиліть свого «вімілого» керівництва в Україні.

З кожним днем все більше і більше засоби масової інформації повідомляють про те, що «патріоти»

росії намагаються повернути на «Батьківщину» учасників «Білого руху» часів Громадянської війни, які боролися за збереження монархії і «Великої Російської імперії».

А нам вже давно потрібно широко оприлюднити прізвища наших героїв, які віддавали і віддають своє життя за Україну, за усі 350 років боротьби за незалежність, за обороність. Впевнений, що таких героїв у нас більше, ніж у Росії своїх. Нам потрібно посилити виховання нашої молоді на прикладі цих героїв.

Навесні 1992 року на обласній нараді інвалідів Великої Вітчизняної війни звернулась до усіх обласних організацій інвалідів війни західних областей України підтримати це рішення і сприяти національному примиренню, яке давно настало.

РОБОТА В ПАРТІЙНІЙ НОМЕНКЛАТУРІ

Навесні 1944 року після визволення України від фашистів мій батько переїхав з Росії в Україну і влаштувався на роботу на Ободівський цукрокомбінат в Вінницькій області. В серпні цього ж року я

прибув до батька з госпіталі і почав працювати заступником директора цього комбінату.

Весною 1945 року я був переведений в апарат Ободівського райкому партії інспектором відділу кадрів. Систематично відвідуючи колгоспи району, я був свідком того, як колгоспники на своїх корівках обробляли колгоспні поля і присадибні ділянки (часто було у тих, хто мав цих корівок). Засівали колгоспні лани вручну, бо вся техніка і коні пішли на фронт.

Під час збирання врожаю мене призначили уповноваженим райкому партії відділу кадрів. Колгоспники дружно почали збирати добрий врожай. Перші центнери були засипані в комору. Люди надіялись одержати хліб на зароблені післявоєнні трудодні. Ралово змінилась погода. Злива і град знищили врожай. Не залишилось навіть соломи від зернових, пропали городні культури.

На бюро райкому партії голову колгоспу зобов'язали все намолочене зерно здати державі, але він відмовився виконати це постанову, мотивуючи тим, що в такому разі на колгоспників чекає голод. За саботаж держпоставки зерна голова колгоспу одержав сім років позбавлення волі. Зерно здав номінально колгоспу.

Ця практика була застосована й в інших районах нашої області, а пізніше ми були свідками того, що так діяли по всій Україні (за винятком західних областей, де ще не було колгоспів).

Так починається новий голодомор 1945-1947 років. Наприкінці серпня мене направили на обласні партійні курси. Набір в основному був

із колишніх фронтовиків. Під час занять ми часто ставили запитання своєму викладачу основ марксизму-ленінізму: «Чому така несправедлива політика стосовно колгоспників і загалом щодо України?»

Завідувачка обласних партійних курсів Ковальова відповіла російською мовою:

— Український народ во время війни опозиція себе! Во многих населенных пунктах України немісцеві встречали как освободителей с хлебом-солью. Тепер украйнцам нужно будет долго искупать свою вину перед всем народом нашей Родины. Особенно нужно будет долго искупать свою вину тем, кто добровольно уехал в Германию на разные работы».

У грудні 1945 року я був направлений ЦК КПУ України «для зміцнення радянської влади» в Станіславську область. На початку січня 1946 року обком партії призначив мене завідувачем військового відділу Бородянського райкому партії.

На військовий відділ покладався контроль і керівництво громадськими оборонно-спортивними організаціями в справі підготовки молоді до служби в Радянській Армії, а також систематична участь у призовних комісіях райвійськкоматів.

Основне завдання уповноваженного райкому партії, а ним я завжди був у різних селах району, полягало в тому, що він відповідав за проведення політичної інформації, а також виконання усіх державних зобов'язань у закріпленим за ним селі.

Під час підготовки і проведення виборів усіх рівнів, проведення різноманітних громадсько-політичних акцій уповноважений райкому повинен був разом зі своєю групою безвійно місяцями перебувати в селі. Суспільно-політичну інформацію ми доводили до сільських десятин (вони називалися сільською радою), яких скликали за потреби в сільраду, а також після служби Божої біля церкви.

Наприкінці 1945 року в приміщенні районного відділу МДБ під час допиту слідчі замордували дівчину. Чутки про цей випадок поширилися не тільки за межі району, але й сягнули західних областей України. Дійшло й до Києва.

За вказівкою М. С. Хрушчова в Бородянках у березні 1946 року відбулась відкрита війзна колегія військового суду.

Судове засідання проходило 4 дні в приміщенні районного Будинку культури. Один слідчий був засуджений до розстрілу. Двох інших засудили на 5-7 років. Мешканці міста, виходячи з Будинку культури, де був оголошений вирок, були дуже обурені м'яким вироком двом іншим слідчим, які також були великою мірою винні у катуванні дівчини.

Влітку 1946 року на посаду секретаря райкому комсомолу був призначений Микола Васильович Марчук, якого ввели в мою групу для виконання різноманітних доручень райкому партії.

Після повернення з села тривалий час ми були разом на квартирі поляка Мачульського, де я постійно проживав.

Микола Марчук розповів про свою участь у ліквідації ОУН-УПА протягом весни 1944-го — літа 1946 років.

...Проживав він в одному з великих сіл Заболотівського району Станіславської області. Батька в сім'ї не було. Маті була прогресивно налаштована до тих подій,

У СЕВАСТОПОЛІ ОСКВЕРНИЛИ МЕМОРИАЛ ТУРЕЦЬКИМ ВОЇНАМ

У Севастополі знесли дорожні знаки-вказівники до Меморіального комплексу, встановленого на згадку про загиблих турецьких солдатів і офіцерів у період Кримської війни (1853-1856 рр.). Покажчики були встановлені біля дороги в Севастополь через Сапун-гору і показували напрям до цього Меморіалу. Сам Меморіал осквернили. Про це «Крим.Реалі» повідомив гла-

ва Азербайджанської громади Криму Рагім Гумбатов.

«Зраз ці дорожні знаки знесені і відвезені, мабуть, за розпорядженням севастопольських властей. Такі дії в місті, де завжди трепетно ставилися до пам'яті загиблих воїнів, виглядають блазнірськими», — каже Р. Гумбатов.

Знесення дорожніх знаків він називає «недружнім кроком» стосовно країни, керів-

ника якої президент Росії Володимир Путін називає «своїм другом».

«Більше того, сам Меморіал осквернили вандали — вирвані, розбиті знаки півмісяця і зірки на надмогильних надгробках, уламки яких розкидані територією Меморіалу», — стверджує Р. Гумбатов.

Він вважає, що все це буде вкрай негативно сприйняття

НАЦБАНК ВИПУСТИВ МОНЕТУ НА ЧЕСТЬ ПОРАЗКИ МОСКОВСЬКОГО ВІЙСЬКА

Національний банк України випустив монету на честь 500-річчя битви під Оршею, в якій військо Московської держави зазнало поразки від Великого князівства Литовського, повідомляє сайт НБУ.

«Присвячена переможній битві армії Великого князівства Литовського з військом Московської держави поблизу Орши (нині — територія Білорусі). Перемога в Оршанській битві в 1514 році зупинила наступ військ великого князя московського Василя III Івановича і мала велике міжнародне значення», — зазначають у повідомленні.

На аверсі монети розміщено герб України,

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

ЖОВТЕНЬ

24

Міжнародний день Організації Об'єднаних Націй (День ООН).

1991 р. — Верховна Рада проголосила без'ядерний статус України.

1993 р. — у соборі Софії в Києві здійснено інtronізацію Володимира Романюка, обраного Патріархом Київським і всієї Русі-України.

Померли:

1902 р. — Владислав Заремба, український композитор, піаніст і педагог.

1997 р. — Петро Дужий, український письменник, з 1944 р. — референт пропаганди УПА, почесний громадянин міста Львова.

25

1762 р. — російська імператриця Катерина II повеліла заселити райони України іноземцями.

25-28 жовтня 1990 р. — відбулись II Всеукраїнські збори Народного руху України. Прийняті документи про зміну програмних положень: проголошення як мети досягнення незалежності України, розбудова демократичної правової держави; було ухвалено низку резолюцій і звернення: «Про Союзний договір», «Про створення економічних кордонів України» та ін.

Померли:

1952 р. — Сергій Борткевич, український композитор, піаніст та педагог у вигнанні.

2009 р. — Ірина Сеник, політ'язень, співзасновник Всеукраїнського по-

літичного об'єднання «Державна самостійність України».

26

Перехід на зимовий час.

День автомобіліста і дорожника України.

1612 р. — запорожці спільно з поляками здобули Москву.

Народилися:

1864 р. — Євген Вотчал, український фізіолог рослин, академік. Засновник української школи фізіології рослин.

1888 р. — Нестор Махно, провідник анархістського руху, керівник повстанських загонів у 1917-1921 рр.

1914 р. — Петро Жур, український письменник. Лауреат Державної премії України ім. Т. Г. Шевченка.

1948 р. — Галина Тарасюк, сучасна українська поетеса, прозаїк, критик, перекладач, член АУП, Національної спілки журналістів України.

27

1939 р. — ухвалення і проголошення Народними зборами Західної України Декларації про входження краю до складу СРСР і об'єднання її з УРСР.

1944 р. — Ужгород звільнено від німецьких і угорських військ.

Народився:

1919 р. — Іван Лисяк-Рудницький, український історик і публіцист.

Померла:

1931 р. — Христина Алчевська, українська поетеса і педагог, дочка Христини Алчевської та Олексія Алчевського. Працювала вчителькою гімназії в Харкові.

28

День визволення Укра-

їні від фашистських загарбників.

У цей день в 1944 році війська 4-го Українського фронту визволили від гітлерівців Закарпатську Україну.

1913 р. — відкрито трамвайний рух у Вінниці.

1989 р. — Верховна Рада України ухвалила Закон «Про мови в Українській РСР», українська мова проголошена державною на території України.

Народився:

1936 р. — Роман Віктор, український театральний актор і режисер, народний артист України. Постановник і виконавець ролей у величезній кількості вистав, переважно в театрах Москви, зокрема і в театрі свого імені, є популярним і шанованним обопільно в Росії та рідній Україні. Театрал відомий незмінно і непідробною епатацією й оригінальністю, незаангажованістю в судженнях, в тому числі і з питань історії та сучасності, персонажів тощо.

Помер:

1936 р. — Федір Щербина, історик Кубані, ректор Українського вільного університету.

29

1955 р. — вночі після вибуху лінкора «Новоросійськ» у Севастопольській бухті дістав пробоїну площею 175 квадратних метрів. На борту корабля перебувало 1576 чоловік. Лінкор після безспішно боротьби за його стійкість і живучість все-таки перекинувся, у воді опинилося понад півтори тисячі чоловік. Внаслідок катастрофи загинуло 609 членів екіпажу і бійців аварійних партій із сусідніх бойових кораблів.

Відповідно до висновків Державної комісії, що працювала відразу після трагічних подій, причиною

вибуху була німецька міна часів Великої Вітчизняної війни, зачеплена кораблем під час ставання на якір.

Разом з тим, і по сьогоднішній

дені існують версії про сконе мінну диверсію (нібито свого часу в одному з відсіків корабля, що дістався СРСР від Італії за контрибуцією, був закладений диверсійний заряд), а також про диверсію із застосуванням італійських бойових плавців.

Трагедія десятки років замовчувається.

Померли:

1794 р. — Григорій Сковорода, найвидатніший український просвітитель-гуманіст, філософ, поет, педагог.

1922 р. — загинув Іван Черноусов (отаман Чорний Ворон), командир Лебединського полку Холодноярської організації.

1999 р. — Олександр Разумков, український політолог.

30 1848 р. — у Львові роз-

почався «Собор руських науковців».

1987 р. — у Києві дебютував український рок-гурт «Воплі Відоплясова» («ВВ»).

Померли:

1919 р. — смертельно поранено отамана Зеленого (Данила Терпила).

1947 р. — Юрій Клен (Освальд Бургарт), український поет-неокласик.

31

Міжнародний день Чорного моря.

Відзначається в день підписання урядовими організаціями Болгарії, Румунії, Росії, Туреччини, Грузії та України «Стратегічного плану дій з відновлення і захисту Чорного моря» (1996 р.).

1973 р. — Собор єпископів Української автокефальної церкви прийняв постанову про єдність Української православної церкви.

Помер:

1803 р. — Петро Калнишевський, останній кошовий отаман Запорізької Січі. Православний святий (вшановується як Петро Багатостраждальний).

ОСІВ ДЕНЬ

Свята і звичаї

Наближається до завершення жовтень. Вже опало листя з дерев, помітно похолодало...

30-го дня місяця церкви східного обряду вшановують старозавітного пророка Осію, який жив у VIII столітті до Різдва Христового.

У другій главі своєї пророчої книги (вона входить до книг Старого Завіту) Осія пророкує прихід Месії, втечу Дитятка Божого до Єгипту (страта Іродом дітей) і повернення звідти. А в тринадцятій главі міститься пророцтво про Вознесіння Христове і те, що Він своєю смертю поборе владу пекла, визволить тих, хто все життя провів у страху перед смертю.

Про день Осії у народі кажуть:

— Осія віз у засторонок поніс, а сани ще не зніс.

— На Осії колесо з віссю прощається.

Прогностичні примети стверджують:

— На Осії — то морозець, то болото; він ні колеса, ні полоза не любить.

— Вранці — морозець, а вдень дороги розквасить.

— На Осії влітіє сніг — на ранню зиму.

— Пізній сніг — пізній гриб.

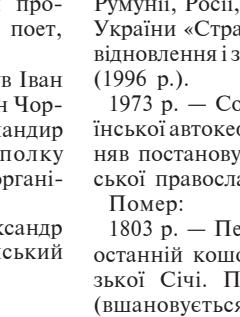
Тарас ЛЕХМАН, журналіст

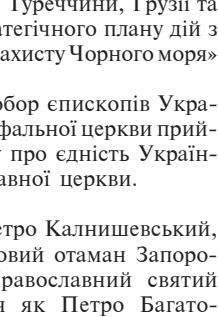
С. Борткевич

Р. Віктор

В. Путін

Крим

«МНОГАЯ ЛІТА» В ІРПЕНІ

Напередодні свята Покрови, яке традиційно дає старт весільним обрядам українців, в Центральному будинку культури міста Ірпеня на Ківщині лунали весільні пісні і жарти. Тут відбувся II Всеукраїнський фестиваль-конкурс весільної обрядовості «Многая літа».

Він розпочався одноїменною піснею-побажанням у виконанні київського фольклорного ансамблю з такою ж назвою. Народні фольклорно-етнографічні гурти із Києва і Ківщини, Івано-Франківщини, Полтавщини, Рівненщини, Черкащини і Чернігівщини продемонстрували багатство і розмаїття українського весіль-

ного обряду різних країв. Серед самодіяльних акторів переважають люди похилого віку, але є й молоді.

Після закінчення конкурсних виступів, поки компетентне журі вирішувало питання про нагороди, перед Будинком культури і в фойє учасники фестивалю розважали себе і глядачів запальними танцями і піснями. Особливо сподобалися виступи гуцульського гурту «Космацька писанка» із села Космач Івано-Франківської області.

Гуцули також влаштували виставку-продаж вишивки та інших виробів.

Номінацій конкурсу було багато. Грамотами, кубками і медалями були відзначені гурти і окремі учасники та керівники. Гран-прі фестивалю отримала «Космацька писанка». Фестиваль-конкурс «Многая літа» — це справжнє свято української народної культури!

Анатолій ЗБОРОВСЬКИЙ

На фото автора — моменти фестивалю

ФОТОПРОЕКТ ПРИСВЯЧЕНО КРИМУ

У Львові відкрилася фотовиставка «Е97», присвячена Криму. Як повідомляє видання Dzyga.com, свою назву цей проект дістав за назвою автотраси, що сполучає Крим з материковою Україною.

«Виставка рамках проекту «Е97» — це співпраця кримських і львівських митців, спрямована на руйнування стереотипів у сприйнятті навіть самого слова Крим», — пояснюють організатори заходу.

На виставці «Е97» презентовані твори фотомитців із Сімферополя, Севастополя, Львова та Мюнхена, присвячені кримським подіям у 2014 році.

«Роботи відображають глибоко художній погляд на Крим, апелюють до внутрішніх образів і почуттів», — пише видання.

У рамках виставки, яка триватиме тиждень, планується проведення творчих зустрічей на тему мистецтва фотографії і не лише з авторами фоторобіт із запрошеними фахівцями. Окрім цього, планується проведення відео-арт-програми та перформансу.

ТЕПЕР УКРАЇНИ БІЛЬШЕ, НІЖ В КРИМУ?

У центральному регіоні Японії — Канто — провели перший український фестиваль. Захід відівдало близько 500 осіб: українці, японці, росіяни, французи, індійці та громадяни інших країн. До учасників та гостей з вітальним словом звернувся Надзвичайний і Повноважний Посол України в Японії Ігор Харченко.

Програма заходу містила майстер-класи з писанкарства та виготовлення ляльки-мотанки, української пісні та танцю, відівдувачі вчилися азам української мови. Читалися лекції про українську культуру, мову та традиції. Популярністю серед малечі користувався дитячий куточок і куточек українських мультфільмів,

а серед дорослих — куточек «Фото з красунею та красенем».

Працював український ресторан, де гости могли скуштувати традиційну українську кухню і, звичайно ж, традиційний борщ, а також скуштувати вина та цукерок «Рошен».

На завершення свята гості відвідали концерт.

У концерті взяли участь бандуристка Kateryna, дітки-учні української школи «Джерельце» міста Токіо, ансамбль фольклорної музики «Tama Linda», аматори та професійні виконавці. Фінальним музичним номером концерту стало виконання пісні «Господи, помилуй нас».

Організаторами свята виступили українці, активні учасники української громади Японії — мешканці Токіо, Йокогами, префектури Сайтама і навіть віддаленого Кіото; батьки та діти — учні української школи Dzerelce. Особливої подяки заслуговує пан Маокі Сато, якому фестиваль завдячує наданням для свята приміщенням.

Кошти, зібрані від проведення майстер-класів, продажу українських сувенірів та української кухні, передаються на допомогу воїнам, постраждалим від війни в Україні.

<https://www.facebook.com/media>